Nº. 172. VRIJDAG 20 JULIJ. Aº. 1860.

ROTTERDAMSCHE COURANT.

De Abonnementsprijs is ƒ 24 's jaars of ƒ 6 per drie maanden franco per post door het geheele Rijk.
Behalve aan het Bureau der Courant kan men zich bij alle Boekhandelaars en Postkantoren Abonnéren.
Enkele Nommers 10 Cents.

Bureau: Hoogstraat, Wijk 10, Nº. 77.

Bij deze Courant behoort een

BIJVOEGSEL,

bevattende het Verslag der

Zitting van de Tweede Kamer der Staten-Generaal van Donderdag 19 Julij, enz.

BUITENLAND.

ENGELAND.

LONDEN 18 *julij*. — De Koningin heeft haar voornemen te kennen gegeven om den 7 augustus de revue over de vrijwilligerskorpsen te Edinburg te houden. De bevelvoerende officieren der korpsen welke daaraan wenschen deel te nemen moeten van dit hun verlangen, door tusschenkomst der lord-luitenants hunner graafschappen, voor 1 augustus den Secretaris van Staat voor oorlog kennis geven, en zullen toegelaten worden voor zoo ver de plaatsruimte zulks toelaat.

— Kapitein Wilson, gezagvoerder op de Great Britain, gisteren van Montreal te Londen gearriveerd, deelt mede den 11 dezer, op 49.45 graden N. breedte en 9.15 graden W. lengte, het schip Hero, aan welks boord zich de Prins van Wallis bevindt, en het stoomfregat Ariadne, dat de Hero vergezelt, gepraaid te hebben.

— De eergisteren gehouden zitting van het Hoogerhuis kenmerkte zich, naar aanleiding der woordenwisselingen over het houden van eene Conferentie over de zaak van Zwitserland, door eene vreemde omstandigheid, namelijk dat lord Stratford de Redcliffe zich tegen de Fransch-Engelsche alliantie veklaarde, welke hij eene aanleiding tot wanorde en geschillen in Europa noemde. Deze zienswijze, thans voor de eerste maal openlijk in het Parlement geuit, werd levendig door lord Brougham bestreden, die de alliantie als den zekersten waarborg voor den vrede der wereld aanmerkte. Evenmin waren die beide sprekers het over de waarde en noodzakelijkheid der Conferentie eens. Lord Stratford noemde haar onnoodig en voor Zwitserland gevaarlijk, lord Brougham eene verpligte erkenning der door het Zwitsersch Bondgenootschap ten opzigte der aanhechting aangenomen houding. Ofschoon deze laatste zienswijze ook die der Engelsche Regering is, zal zij denkelijk weinig baten, naardien de overige Hoven nog voortdurend aarzelen tot Frankrijks voorstellen toe te treden.

Bij de per telegraaf vermelde mededeelingen, gisteren door lord Wodehouse in dat Huis gedaan, behoort ook nog dat de Noord-Amerikaansche consul te Damascus insgelijks gekwetst is en dat de huizen der vermoorde Christenen in brand zijn gestoken. Langs den weg van Parijs heeft de Regering nog een ander telegrafisch berigt ontvangen, hetwelk zegt dat de woning des Engelschen consuls niet aan de vlammen is overgeleverd.

Lord Brougham verhaalde dat een paar weken geleden eene plaats der eerste klasse op eene stoomboot der Transatlantische Cunard-maatschappij aan eene dame die kleurlinge is geweigerd werd, met bijvoeging dat zij eene plaats der tweede klasse krijgen kon. Hij vroeg of dienaangaande een monopolie ten nadeele der kleurlingen bestond. Eenige jaren geleden was iets dergelijks voorgevallen en toen een vergelijk getroffen, omdat de maatschappij inzag dat zij hare handelwijze niet kon verdedigen. Lord Granville antwoordde alleen hoe dit zaken zijn waarmede de Regering zich niet kan inlaten.

— Nog altijd spreekt men veel van en gelooft over het algemeen weinig aan de onlangs door den heer Kinglake in het Lagerhuis gedane verzekering, dat Keizer Napoleon den Keizer van Oostenrijk te Villafranca beloofd zou hebben hem, onder zekere voorwaarden, weder in het bezit van Lombardije te zullen stellen. Maar opmerkelijk is het toch dat het dezelfde heer geweest is die het Lagerhuis het eerst kennis gaf van het bestaan van een verbond tusschen Frankrijk en Sardinië, wat vroeger niet geloofd en zelfs geloochend was. Bovendien zegt men dat hij geheime betrekkingen te Turijn onderhoudt.

— Te Brighton heerschte gisteren eene buitengewone levendigheid bij de verkiezing van een Parlementslid, in de plaats van den onlangs overleden admiraal Pechell. Bij de afzending der laatste depêche had de heer White, kandidaat der Radikalen, 1326, de heer Moore, die der Behoudende partij, slechts 1089 stemmen op zich vereenigd, zoodat de verkiezing des eersten verzekerd scheen te zijn, hetwelk vooral opmerking verdient, dewijl hij voorzitter is der associatie tot verdediging der Constitutie in zake der Parlementaire privilegiën. De heer Goldsmith, een liberaal kandidaat der ministeriële partij, heeft zich, zijne kans slecht ziende staan, aan den verderen strijd onttrokken.

— Uit het door de Engelsche commissarissen voor de landverhuizing openbaar gemaakt verslag blijkt dat in 45 jaren, namelijk van 1815 tot 1859, niet minder dan 4,917,598 personen Engeland als landverhuizers verlaten hebben. De meeste beweging had in 1852 plaats, toen men er 368,764 telde. De grootste meerderheid dier landverhuizers bestond uit Ieren, en het verslag zegt dat voor £ 10,000,000 uit Amerika naar Ierland is overgemaakt, om hunnen overtogt naar de Nieuwe Wereld gemakkelijk te maken.

— Tot de berigten welke de Asia heeft aangebragt behoort ook nog dat de afstand van het eiland Honduras een zeer ongunstigen indruk op de Bay-eilanden gemaakt heeft, en dat het misnoegen der inwoners over het verdrag denkelijk aanleiding tot het wijzigen daarvan geven zal. Van Belize was een vijftigtal militairen tot handhaving der orde aangekomen. — Uit California luiden de tijdingen gunstig; de door de Indianen verwekte troebelen schenen geheel gestild en de vrees voor de herhaling er van was geweken, ofschoon de reguliere troepen nog bleven, om de vestigingen en den weg te beschermen. De uit vrees voor de Indianen gevlugte gouddelvers waren teruggekeerd en hadden den arbeid hervat, die goede vooruitzigten opleverde.

FRANKRIJK.

PARIJS 18 Julij.

(*Particuliere Correspondentie.*)

De Moniteur bevat heden het verslag der zitting van het Wetgevend Ligchaam van ll. maandag, toen de beraadslaging werd geopend over het wetsontwerp, waarbij het militaire contingent, dat de ligting van 1861 aan ons leger moet leveren, op 100,000 man bepaald wordt. De heer Ernest Picard is begonnen met tegen het wetsontwerp te spreken.

„De wet, zeide hij, die alle jaren een aanzienlijk getal jonge soldaten onder de wapenen roept, is een van de gewigtigste attributen van het souvereine gezag der Kamer. Na de stemming over de begrooting is er geen onderwerp dat meer de aandacht verdient van het Wetgevend Ligchaam. Het moet dus niet ligtvaardig worden behandeld . . . .

„. . . . Kan het, bij zijne zorg voor de behoeftige klassen, met onverschilligheid elk jaar aan de nijvere en landbouwende bevolking 20,000 man meer zien vragen, hetwelk zulk een drukkend getal oplevert dat sommige kantons er zelfs niet toe kunnen komen hun geheele contingent te leveren? Frankrijk heeft het regt te vragen, waarom het deze buitengewone heffing moet dragen, terwijl het tot heden in vrede heeft geleefd met een leger van 500,000 man."

De heer Picard wijst, in 't voorbijgaan, op een vrij zonderling feit. Gij weet dat ten gevolge van een maatregel die drie à vier jaren geleden genomen is, de jonge conscrit zich van de dienst kan vrijkoopen tegen betaling van eene som van 2000 francs aan de kas der militaire dotatiën. De rapporteur nu heeft erkend dat de prijs voor de vrijstelling is betaald geworden door 14,741 jonge lotelingen, maar dat deze nog niet door de Regering zijn geremplaceerd. „Eene dergelijke handelwijze, zeide de heer Picard, zou gelijken op het zoeken van hulpbronnen dáár waar het de grootste schande is ze te gaan zoeken."

De heer Picard verklaart niet te gelooven dat het cijfer van het contingent op 100,000 man gebragt zou zijn, ten einde een gedeelte van dat contingent zich zou kunnen vrijkoopen voor geld. Een ander afgevaardigde, de heer d'Audelarre, had verklaard dat in stede van 14,000 soldaten 22,000 ontbraken.

De heer Picard vervolgde: „De prijs van die 14,000, of zelfs van die 22,000 ontbrekende manschappen bezwaart het geweten niet der Regering; wel mogelijk, maar hij bezwaart de begrooting der familiën."

Verder hernieuwde dezelfde afgevaardigde de interpellatiën, in het vorige jaar voor den Italiaanschen oorlog door den heer Jules Favre gedaan: „Frankrijk leeft in vrede en het wil den oorlog niet. Onze finantiën staan voordeelig. De vrede is zoo vast verzekerd dat ons stelsel van regten en onze finantiële hulpbronnen worden hervormd. Dat alles spreekt voor den vrede. Maar waartoe is dan de toestand die van vrede, en zijn de kaders die van oorlog? Waartoe een leger op den voet van oorlog? . . . . Hij vroeg eene categorische opheldering of zou anders genoodzaakt zijn te gelooven aan het gemis van opregtheid. Wanneer men de Kamer oproept om over eene oorlogsbegrooting te stemmen, dat men het dan ronduit zegge."

Ik heb opzettelijk bij dit onderwerp een weinig langer stilgestaan en zal u het antwoord van den generaal Allard, commissaris der Regering, mededeelen.

„. . . . . . Laat men Oostenrijk, Pruissen (de spreker noemt Engeland noch Rusland) vragen, waarom zij zich toeleggen om legers van 600,000 man op den voet van oorlog te hebben. De vrede bestaat, dat is waar; maar is er niet in den toestand van Europa iets dat ons waarschuwt gereed te zijn voor het geval dat een oorlog uitbarstte, dat men zeker moet zijn van op een gegeven oogenblik eene houding te kunnen aannemen, Frankrijk waardig?

„. . . . . . Het is daarom dat men een jaarlijksch contingent vraagt van 100,000 man, dat onmisbaar is om op het oogenblik van den oorlog 600,000 man in slagorde te kunnen scharen."

De wet is met 231 van de 238 stemmen goedgekeurd. Maar ik achtte het belangrijk u een deel van het karakter dezer debatten te doen kennen, omdat geene enkele questie, welke in ons Wetgevend Ligchaam wordt behandeld zoo zeer de belangstelling van het buitenland moet opwekken. Ondanks het beroemde woord, in 1852 te Bordeaux gesproken: *het Keizerrijk is de vrede*, is er nog geen jaar voorbijgegaan of eene bedreiging van oorlog drukte op Frankrijk. In het buitenland heeft men, ondanks de verzekeringen van onze gezanten en de officiële of officieuse artikelen in onze dagbladen, de meening nog maar niet kunnen wegredeneren dat het Fransche leger elk oogenblik den Rijn, de Alpen of het Kanaal zou kunnen overtrekken. De discussie van eergisteren is niet geschikt om deze algemeene opinie weg te nemen.

De gebeurtenissen in het Oosten ontwikkelen zich snel en op groote schaal. De Constitutionnel bevat daaromtrent heden een artikel van zijn hoofdredacteur, dat vrij hevig is. De conclusie luidt dus:

„Frankrijk, werwaarts het oosten den blik wendt, omdat het zeer goed weet dat daar het land is gelegen der heldhaftige en edelmoedige opofferingen, zal in zijne historische overleveringen de drangredenen vinden tot het nemen van een *initiatief*, hetwelk eene grootheid van eeuwen langen duur het voorschrijft. Wanneer de Keizer, *in naam van de gebiedende noodzakelijkheid der omstandigheden*, aldus het vervolg van onze geschiedenis opvat, zal hij voor dit werk, — een van die welke de nieuwere beschaving van meest nabij raken, — de sympathie verwerven der volken en der Regeringen."

Deze taal van het half-officiële blad bewijst genoegzaam dat er sprake is van eene regtstreeksche en zeer kort aanstaande interventie. Maar ofschoon de Constitutionnel de historische overleveringen van ons Land inroept, is het wel zeer zeker dat Frankrijk niet alleen zal handelen. De Times verklaart reeds in een artikel, van hetwelk de hoofdstrekking ons per telegraaf is gemeld dat, zoo de Turken onbekwaam worden bevonden om de orde in Syrië te handhaven, men er op bedacht moet zijn hun hunne regten op dat land te ontnemen. De depêches van heden bevestigen die van gisteren. De Consul van uw land is vermoord en die van de Vereenigde Staten gekwetst. De wraak zal snel en vreeselijk zijn.

De depêches uit Napels, heden avond door la Patrie medegedeeld, behelzen dat in den morgen van 15 dezer een zeker aantal soldaten van de Koninklijke garde gewapend door de straten liepen, onder het aanheffen der kreten: Leve de Koning! Weg met de Constitutie! Zij bragten op hun weg eene groote gisting te weeg en geraakten op sommige punten slaags met de bevolking.

Dit betreurenswaardige feit ziende, begaven de Ministers zich naar het paleis en verklaarden den Koning dat zij niet langer aan het bestuur konden blijven, wanneer de aanleggers van die schandelijke wanordelijkheden niet volgens de militaire wet werden gestraft. De Koning gaf aan zijne Ministers te kennen dat hij hunne opmerkingen billijkte; dat de schuldige manschappen gegrepen en gestraft zouden worden. Hij gaf bevelen in dien zin, welke onmiddellijk ten uitvoer werden gelegd. Vervolgens steeg de Koning te paard en om nog een meer afdoend blijk van zijne ware bedoelingen te geven, begaf hij zich, vergezeld van den Minister van oorlog en de officieren van den generalen staf naar de kazernen en naar alle stadswijken en deed hij de officieren en de soldaten den bij de Constitutie gevorderden eed afleggen.

Bij de kazernes van Granil, waar zich de regementen bevonden, die het vijandigst gezind werden geacht tegen de vrijzinnige denkbeelden, deed de Koning de troepen zich in carré vormen en verklaarde in eene korte maar stellige toespraak dat het beste middel voor de soldaten om hem de genegenheid te betoonen welke zij hem toedragen, daarin bestond dat zij de Constitutie eerbiedigden en zich gehecht toonden aan de vrijzinnige denkbeelden, welke voortaan den grondslag uitmaakten van het Staatsregt in het Koningrijk. Na deze toespraak legden de troepen den eed af onder het roepen van: leve de Koning, leve de Constitutie!

De Ministers hebben den Koning dank gezegd voor dezen stap en zij blijven allen aan het bestuur. Den volgenden dag hebben de leden van het Corps Diplomatiek zich bij den Koning aangemeld om hem hunne gelukwenschen aan te bieden.

Deze lezing van la Patrie is waarschijnlijk de juiste, in aanmerking genomen de bron waaruit het blad heeft geput.

Ook verzekert la Patrie dat de heer de la Roncière le Noury met de Zénobie naar Seida was vertrokken en dat te Beyruth een hospitaal voor de gekwetsten was ingerigt.

L'Opinion Nationale deelt berigten mede uit Messina van 15 dezer, volgens welke Garibaldi zich, aan het hoofd van 3000 man, te Barcelona met den kolonel Medici zou hebben vereenigd. De kommandant Bosco was zijnerzijds met 4000 man en drie stukken geschut uit Messina opgerukt, zoodat een treffen onvermijdelijk scheen.

— Heden is te Saint Cloud Ministerraad gehouden onder het voorzitterschap des Keizers.

— De heer de la Grecca is gisteren door den Minister van buitenlandsche zaken in een gehoor ontvangen.

— De zon-eklips heeft heden plaats gehad, volkomen in overeenstemming met het programma door de sterrekundigen vastgesteld. Des morgens was de lucht zeer bewolkt. Later helderde het wat op, maar toch bleven er vele wolken drijven, die de waarneming zeer belemmerden. De rondventers van gekleurde of zwart gemaakte glaasjes hebben desniettemin goede zaken gedaan.

BELGIË.

BRUSSEL 18 *julij*. — De Kamer van Volksvertegenwoordigers heeft heden, na het rapport der centrale sectie, uitgebragt door den heer van den Peereboom, te hebben aangehoord, het door den Senaat op het punt van den suiker-accijns geamendeerde wetsontwerp tot afschaffing der gemeente-accijnsen met 65 tegen 25 stemmen aangenomen. De centrale sectie, zoowel als de Minister van finantiën, hadden vooraf verklaard dat, ofschoon zij door de stemming van den Senaat niet waren teruggekomen van hunne meening omtrent de suikerquestie, zij in het gegeven geval de aanneming van dit belangrijke wetsontwerp, ook met het amendement, verkieslijk achten.

Daarna is door de Kamer den inhoud van het adres goedgekeurd hetwelk, volgens besluit van gisteren, den Koning a. s. zaturdag door de Kamer zal worden aangeboden. Het ademt een zeer krachtigen, nationalen geest en geeft, even als de menigte andere adressen die in het geheele Land zijn vastgesteld, het vaste besluit te kennen om België's onafhankelijkheid onder het regerende Vorstenhuis ten koste van alles te zullen handhaven.

DUITSCHLAND.

BERLIJN 17 *julij*. — De komst van den Prins Regent en de Prinses van Pruissen te Babelsberg is op nieuw eenige dagen uitgesteld. Heden morgen kwam de Koning van Hannover in het strengste incognito hier aan en zette kort daarop zijne reis naar Strelitz voort.

— Naar verzekerd wordt houden eenige van de voornaamste leden der zoogenaamde fractie Vincke in de Tweede Kamer zich met het ontwerp eener wet op de ministeriële verantwoordelijkheid bezig, dat in de volgende Zitting ter tafel gebragt zal worden. In vroegere Zittingen bragt het sedert overleden lid der Kamer dr. Wentzel dit onderwerp meermalen ter sprake.

— Als een opmerkelijk bewijs der bestaande spanning tusschen Pruissen en Keur-Hessen wordt aangevoerd dat zich geen enkel officier dier Natie bij de thans hier plaats hebbende schietoefeningen onzer garde-artillerie vertoond heeft, terwijl alle overige Duitsche Staten welke zoodanige officieren bezitten zich door een of meer daarvan hebben doen vertegenwoordigen.

— Volgens Russische dagbladen is de heer von Haber er, met medewerking van geachte Londensche, Parijsche en andere bankiershuizen, in geslaagd eene maatschappij tot stand te brengen, die sterk genoeg is om alle bezwaren te boven te komen welke zich tegen de verwezenlijking der vestiging van eene bank- en handelmaatschappij verzet hadden.

WEENEN 16 *julij*. — Tusschen de Hertogin van Parma, de Ministers des Groothertogs van Toskane, die door hunnen Vorst daartoe gemagtigd waren, en den Hertog van Modena is eene overeenkomst ten opzigte der toekomstige gebeurtenissen in Italië gesloten en daarvan een protocol opgemaakt, hetwelk door de genoemde Vorsten geteekend wordt. Aan ons Hof en aan het Pauselijke is daarvan mededeeling gedaan, maar, ten gevolge der onlangs te Napels genomen besluiten, niet aan dat der Beide Siciliën.

ITALIË.

TURIJN 16 *junij*. — De Koning heeft, ter gelegenheid van het overlijden van Prins Jérôme, voor veertien dagen den rouw aangenomen.

Bij Koninklijke besluiten zijn de Prins van Piemont en de Hertog van Aosta, zonen des Konings, respectivelijk bevorderd tot luitenant-kolonel en tot majoor van het Sardinische leger.

— De Napolitaansche gezanten hebben reeds onderscheidene conferentiën gehad met den graaf de Cavour.

— De heer la Farina heeft de toegezegde ophelderingen betreffende zijne uitzetting het licht doen zien. Die ophelderingen luiden natuurlijk niet gunstig voor Garibaldi, in wien zij een speelbal van Mazzini willen doen zien. De heer la Farina bedeelt zich zelf met de fraaije rol in dit pleitgeding en brengt welligt niet genoegzaam in rekening het gevaar dat er in gelegen was om, gelijk hij heeft beproefd, het gezag van den dictator en zijn invloed op het volk te verzwakken. Hij had voor niets anders oog dan voor het onmiddellijk belang van Sardinië. Garibaldi dacht daarentegen alleen aan Italië en wilde niet dat de Sicilianen hunne taak als afgedaan zouden beschouwen met de aanhechting, terwijl hij zelf haar als naauwelijks aangevangen beschouwde. Wel moet men erkennen dat de uitzetting is aangekondigd in weinig voegzame termen en op vrij barsche wijze is volbragt. De heer la Farina is er diep door getroffen. „Zoo," zegt hij, „ben ik door een dictatoriaal besluit verdreven uit dat zelfde Sicilië, van waar de Bourbons mij drie malen hadden verjaagd, waar ik drie malen mijn hoofd op het spel heb gezet voor de zaak der vrijheid en der Italiaansche nationaliteit en waar het mij zelfs niet vergund is geworden mijne moeder te omhelzen, die ik sints twaalf jaren niet gezien heb."

Verder sprekende over de nota, in welke zijne uitzetting te gelijk met die van twee spionnen werd vermeld, vervolgt hij: „De Regering der Bourbons wilde mij van het leven berooven; die van den generaal Garibaldi gaat nog verder! . . . . Italië zal oordeelen over zulk eene onwaardige handeling. Maar het is goed dat men het wete: op het berigt van mijne inhechtenisneming en mijne uitdrijving hebben de Ministers, die van niets wisten, hun ontslag ingediend; andere autoriteiten hebben hun voorbeeld gevolgd; de directeur van het officiële blad heeft zich teruggetrokken om die lasterlijke woorden niet in het licht te zenden; in één woord, de algemeene verontwaardiging is zoo groot dat zij dreigend wordt. Dit nieuwe bewijs van genegenheid en achting, mij door mijne landgenooten gegeven, is een reden te meer om, na deze verklaring welke ik mijns ondanks heb moeten geven, het publiek niet langer bezig te houden met de mij aangedane beleediging."

Intusschen, terwijl de onpartijdigheid gebiedt nota te nemen van la Farina's verklaring, mag men twijfelen of het vertrek van den heer la Farina voor Sicilië wel zoo noodlottig zou zijn als de ministeriële bladen schijnen te gelooven. Garibaldi, thans weder vrij in zijne handelingen, bereidt zich voor tot krachtig handelen. Eene proclamatie van zijn trouwen kolonel Medici bewijst dat Napels, Rome en Venetië het drieledige doel uitmaken, hetwelk hij de Siciliaansche patriotten voor oogen houdt. Eene andere proclamatie door Garibaldi zelf uitgevaardigd na den dood van den Hongaarschen kolonel Tuckery, die aan de wonden bij de bestorming van Palermo bekomen is overleden, getuigt van Garibaldi's warme sympathie voor Hongarije's vrijheid.

De Regering schijnt, ofschoon gevoelig over de behandeling haren buitengewonen gezant te Palermo aangedaan, in te zien dat het voor haar geen zaak is met Garibaldi overhoop te liggen. Men zegt dat zij den heer Depretis, afgevaardigde der uiterste linkerzijde en persoonlijk met Garibaldi bevriend, naar Sicilië wil afzenden. Van het beletten van het vertrek der expeditiën is voorshands nog geene questie. Zij gaan geregeld voort.

Per Telegraaf.

LONDEN 19 Julij.

Aan den door den Lord-Maire gegeven maaltijd heeft lord Palmerston een toast gebragt aan de v

willigers en lord J. Russell den toast aan de City van Londen. Op de staatkundige vraagstukken zijn daarbij geen toespelingen gemaakt.

Eene hier ontvangen depêche uit Bombay zegt dat een Fransch fregat, op het weigeren van zekere gevraagde inwilligingen, Zangibar gebombardeerd en mariniers aan wal gebragt heeft. De Iman is toen in onderwerping gekomen.

Tweede depêche.

De paketboot Melita is te Londonderry aangekomen met berigten uit New-York, loopende tot 7 julij. Meel en Tarwe waren er gedrukt, doch de notering onveranderd. — Maïs vaster. — Haver stil. — Katoen onveranderd.

Derde depêche.

Berigten van Bombay van den 22 junij melden, dat de wisselkoers is 20¾, geld overvloedig, in- en uitvoer gering, Vrachten flaauw. Te Calcutta was de wisselkoers den 19 dier maand 20½.

PARIJS 19 Julij.

De Sultan heeft den 16 dezer den Keizer der Franschen het volgend schrijven toegezonden: „Ik stel er belang in dat Uwe Majesteit wete met hoe groote smart ik de gebeurtenissen in Syrië vernomen heb. Uwe Majesteit moge verzekerd zijn dat ik al mijne magt zal aanwenden om aldaar orde en veiligheid te herstellen, om de schuldigen, wie zij ook zijn mogen, te straffen en allen regt te doen wedervaren. — Opdat er niet de minste twijfel ten opzigte der bedoelingen mijner Regering overblijve, heb ik deze gewigtige zending mijnen Minister van buitenlandsche zaken opgedragen, wiens gevoelens Uwe Majesteit bekend zijn."

MARSEILLE 18 Julij.

Brieven uit Palermo van 13 dezer bevestigen het berigt van den afval der korvet Véloce, op welke de zoon van graaf Anguissola uit Napels het bevel voert. Garibaldi is de bemanning geluk gaan wenschen en zijne aanspraak is publiek gemaakt. Daarna zijn de officieren ter maaltijd genoodigd. Men ziet den afval van nog andere schepen der Napelsche zeemagt te gemoet. De kapitein van het Piemonteesch schip Piola, die Minister van marine in Sicilië is, vertrok den 12 dezer met de Véloce en bragt twee door hem genomen Napelsche schepen met zich terug. Garibaldi heeft mobiele kolonnes naar het binnenste des eilands gezonden, om sommige plaatsen waar gisting heerschte te bevredigen. Hij heeft eene circulaire tot bespoediging van het innen der belastingen uitgevaardigd.

Brieven uit Konstantinopel van 11 dezer kondigen de afreis van Fuad-pacha tegen den volgenden dag aan.

COBLENZ 18 Julij.

De gisteren alhier gehouden Conferentie, tot afschaffing van den Rijntol, is zeer talrijk bezocht, daar die werd bijgewoond door 120 deelnemers uit verschillende steden der Rijnoever-Staten van Holland tot Zwitserland toe. Er werden besluiten in genoemden zin genomen en een comité benoemd, om de besluiten ten uitvoer te leggen en voortdurend in den geest der Conferentie werkzaam te zijn. Tot lid van het Comité werd o. a. benoemd de heer Asser, te Amsterdam.

BERLIJN 18 Julij.

Den 25 dezer zal te Töplitz een onderhoud tusschen den Keizer van Oostenrijk en den Prins van Pruissen plaats hebben. Graaf Rechberg en de baron von Schleinitz zullen die Vorstelijke personen vergezellen.

LONDEN 19 Julij.

KOFFIJ. Plant. Ceylon 66/ a 67/6. Native 60/6 a 62/6. — THEE vaster. — SUIKER. Blond Havana 44/6 a 45/. — Van INDIGO werden 1897 k. in veiling aangeboden, waarvan 522 tot ongeregelde prijzen werden verkocht. — SALPETER en PIMENT iets beter. — OLIE onveranderd. — TALK in loco 52/9 a 53. Najaar 52/6 a 52/9.

LIVERPOOL 19 Julij.

KATOEN. Heden werden afgedaan 8000 balen.

BERLIJN 19 Julij.

ROGGE. per Julij 49¾, Najaar 47 th. — RAAPOLIE. Julij 11¾, Najaar 11 5/8 th.

HAMBURG 19 Julij.

OLIE. Julij 26. Najaar 26.8.

PARIJS 19 Julij.

Frankrijk 3 pc. 68.70; dito 4½ pc. 97.75. Crediet Mobil. 692. Spanje 1¾ pc. 39⅞; dito binnenl. 3 pc. 47⅞.

LONDEN 19 Julij.

De 3 pc. Geconsolideerden 93⅜. Spanje 1¾ pc. 39⅞; dito buitenl. 3 pc. 49⅛. Portugal 3 pc. 44¼. Mexico 3 pc. 21⅛ a 22. Grenada Uitg. 5. Holland 2½ pc. 65. Illinois Shares 59; dito Bonds 83.

ANTWERPEN 19 Julij.

Spanje 1¾ pc. 39¼; dito 3 pc. 48½. Oostenrijk Metall. 5 pc. 54¼; dito Nationale 5 pc. 61¾.

BINNENLAND.

ROTTERDAM 19 Julij.

Het verslag der heden alhier gehouden zitting van den Gemeenteraad wordt in het bij dit N°. behoorend Bijvoegsel gevonden.

In de 3de zitting van de jaarvergadering des Ned. Zend. Genootschaps, heden ten 9 ure geopend, hadden verschillende benoemingen plaats voor vaste commissien, en werd ds. W. Francken Az. benoemd tot tertius voorzitter voor de jaarvergadering van het volgende jaar. De redenaar in de algemeene vergadering ontving bij monde van den voorzitter den dank der vergadering voor het op gisteren gesprokene. Eveneens rigtte de voorzitter het woord tot den aftredenden director, om hem namens de vergadering te danken voor de gewigtige diensten gedurende bijna 20 jaren aan het genootschap bewezen, en hem hare beste wenschen over te brengen. De Director sprak, in antwoord hierop, zijne gedachten uit over de betrekking van den director in het genootschap. Zoo hij deze betrekking thans, uit volle overtuiging van wel te doen, nederlegde, met vertrouwen zoude hij die aan zijnen opvolger overgeven. De nieuw benoemde director, ds. H. C. Voorhoeve, verklaarde zich bereid tot het aanvaarden van die taak, zoodra zijn voorganger haar zou nederleggen; hij gevoelde het gewigt daarvan, maar rekende op ondersteuning, waar hij die slechts verwachten kon. — Nog werd rapport uitgebragt door de commissie, belast met het nazien der rekening. De uitkomsten daarvan waren eene ontvangst van *f* 96,300.63½ of circa *f* 13,000 meer dan in het vorige jaar, tegen eene uitgave van *f* 111,491.03, zijnde ongeveer *f* 2500 minder dan ten vorigen jare. Bij den gunstigen staat der ontvangsten, die zich in collecten, contributien, giften en legaten gelijkelijk openbaarde, zouden toch de uitgaven de ontvangsten blijven overtreffen, indien de laatsten niet aanmerkelijk vermeerderden. Eindelijk kwam in behandeling het rapport van de commissie, benoemd tot onderzoek van het „concept van algemeene bepalingen", door de commissie van bestuur in den loop des jaars aan de directeuren toegezonden, met de sedert daarop voorgestelde amendementen. Dit rapport bleef aan de orde gedurende de ten 6 ure aangevangene 4de zitting en men zal in de 5de zitting, die op morgen ten 9 ure begint, met de behandeling voortgaan.

Heden avond werd in de Departementszaal der Maatschappij tot Nut van 't Algemeen alhier het jaarlijksch openlijk examen der kweekelingen van de Inrigting voor Doofstommen-Onderwijs gehouden en door een aanzienlijk getal belangstellenden bijgewoond, terwijl verschillende deputatien uit het Gemeentebestuur, de Provinciale Geneeskundige Commissie, onderscheiden kerkbesturen en andere instellingen, aan de uitnoodiging gehoor hadden gegeven.

De plegtigheid werd geopend door den geachten voorzitter van het bestuur der Inrigting, dr. Molewater, met eene sierlijke en met warmte voorgedragen redevoering, waarin hij de gewaarwordingen schetste van den man, die met geringe hulpmiddelen en kleine krachten een gewigtigen arbeid ondernomen hebbende dien arbeid ziet slagen, zich ontwikkelen, terwijl dat werk eindelijk, even als de boom die uit eene kleine kiem voorkomt, hem die het aanving verbaasd doet staan en zich nietig doet gevoelen tegenover het gewrocht zijner eigene schepping. Die gewaarwordingen bezielden, volgens den spreker, thans ook de grondleggers en oprigters van de inrigting voor doofstommen-onderwijs en bij de uitbreiding, den naam — in Nederland en daar buiten — dien de inrigting zich na een bestaan van 6 a 7 jaren had verworven, gevoelden zij zich bijna verlegen dat zij, en geen mannen van grooter naam en geleerdheid, zich aan haar hoofd bevonden. Ook voor zich zelf was hij geneigd verschooning te vragen dat hij wederom als spreker optrad, maar hij vond zich daartoe geregtigd door de omstandigheid dat de methode aan deze inrigting nog steeds strijd had te voeren en hij wees op den invloed en het gezag der Fransche methode bij het doofstommen-onderwijs, die door de vruchten der hier gevolgde methode nog niet waren vernietigd. Spreker stond vervolgens stil bij de vraag wat eigenlijk een doofstomme is, en bij de verkeerde definitien daarvan gegeven; hij zelf bood eene zijns inziens betere definitie aan, wees op de verschillende categorien van dooven en hardhoorenden, in verband met de moeijelijkheid, maar toch mogelijkheid om hen te leeren spreken, op het belang dier onderscheiding voor de onderwijs-methode en op de schoone vruchten welke daarvan werden geplukt ook aan deze inrigting. Hij besloot met aan te toonen hoe zij daarin een spoorslag tot werkzaamheid en daardoor ook ondersteuning had gevonden. Die ondersteuning, vertrouwde hij, zal haar blijvend worden verleend en hij riep haar ten slotte krachtig in.

Na deze rede, die luide werd toegejuicht, betrad de heer Hirsch, hoofdonderwijzer der inrigting, het spreekgestoelte en riep de opmerkzame belangstelling in voor de vruchten van het onderwijs, welke straks zouden worden getoond. Vooral vestigde hij de aandacht op de beide oudste leerlingen, die thans zouden worden ontslagen, en schetste in korte trekken de geschiedenis èn van hun ongeluk, èn van den weg langs welken zij aan deze inrigting tegen de droevige gevolgen daarvan, boven verwachten en denken waren gewaarborgd geworden. Hij nam uit die geschiedenis aanleiding om te wijzen op het hooge belang dat er in gelegen is de doofstom bevonden kinderen zoo spoedig mogelijk aan de zorgen dezer inrigting toe te vertrouwen.

Hierna ving het examen aan en werden de kinderen voorgesteld met opgave van ouderdom, den tijd gedurende welken zij onderwijs genoten hebben, en vermelding of zij doof geboren of doof geworden zijn. Zij zijn 62 in getal en in drie klassen verdeeld. De laagste afdeeling der 3de klasse, waarin de kinderen enkele klanken, medeklinkers en woorden leeren afzien, spreken, lezen en schrijven, om voor het eigenlijk onderwijs te worden voorbereid, gaf proeven van hare vorderingen. Deze kinderen zijn deels in het vorige, deels in dit jaar opgenomen. De 2de afdeeling, bestaande uit leerlingen die in het vorige jaar opgenomen zijn en bij welke met de verstandelijke en zedelijke ontwikkeling een aanvang is gemaakt, gaf daarvan proeven in een gesprek over „de koe." De 1ste afdeeling dier klasse bestaat uit leerlingen die twee jaren, na de voorbereidingsafdeeling, onderwezen zijn. Zij toonden in een vrij gesprek de vaardigheid te hebben verkregen om het gesprokene in den trant waarin men gewoonlijk met kleine kinderen spreekt te verstaan en hunne gedachten op dergelijke wijze uit te drukken.

De leerlingen der 2de klasse, 2de afdeeling, gemiddeld vier jaren onderwezen, gaven proeven van meerdere kennis en begrippen te hebben verkregen dan die der vorige afdeeling, daar zij reeds vrij gemakkelijk eenigzins zamengestelde volzinnen verstaan en aanwenden. De stof was hoofdzakelijk uit het planten- en dierenrijk, de zedekunde en rekenkunde genomen. De kinderen der 2de klasse, 1ste afdeeling, gemiddeld 5½ jaren onderwezen, toonden in een gesprek over aardrijkskunde, geschiedenis enz., dat zij den gewonen zinsbouw der dagelijksche gesprekken verstaan en aanwenden, en tevens eenigzins in de gewone vakken van lager onderwijs gevorderd zijn. De 1ste klasse der 2de afdeeling, voor het grootste gedeelte uit leerlingen met welke de school geopend werd bestaande, toonden weder een hoogeren trap dan de vorige bereikt te hebben en het verstaan der taal, in de vaardigheid om zich gemakkelijk uit te drukken, alsmede in de kennis der gewone vakken van lager onderwijs. De leerling uit deze klasse B. Vogelaar werd ontslagen.

De 1ste klasse der 1ste afdeeling bestaat slechts uit één leerlinge, W. M. Moulijn, die insgelijks ontslagen werd. Zij gaf opmerkelijke proeven van hare vorderingen in geschiedenis, aardrijkskunde, natuurlijke historie, zedekunde, rekenkunde en practische kennis van waren en zaken, en toonde dus voor haar volgend leven in de maatschappij practisch voorbereid te zijn. Verder gaf een 12tal leerlingen door het voordragen van versjes proeven van het duidelijk, gearticuleerd en met nadruk uitspreken van zamenhangende woorden.

Nu volgde de prijsuitdeeling en de dankbetuiging der ontslagen kweekelingen, hetwelk door de leerlinge W. M. Moulijn met eene door haar zelve opgestelde, hartelijke en aandoenlijke toespraak geschiedde.

De treffende en belangrijke plegtigheid werd door den voorzitter van het bestuur besloten met een hartelijk woord van dankzegging aan den hoofdonderwijzer en zijne helpers voor de moeite en liefdevolle zorg, door hen aan hunne taak gewijd en aan allen die in verschillende betrekkingen tegenwoordig waren geweest.

Langs den wand der zaal waren de teekeningen der leerlingen, naar de natuur en naar voorbeelden, alsmede eenige vrouwelijke handwerken ten toongesteld.

Bij Koninklijk besluit is aan B. van den Polder, gewezen Rijks veldwachter, een pensioen verleend van *f* 159 's jaars.

Bij Zr. Ms. besluit zijn herbenoemd en bij vernieuwing aangesteld, tot kantonregters: te Eindhoven A. J. van der Locht, te Hulst mr. P. van der Meer Mohr en te Deventer mr. M. Alting Kronenberg; tot plaatsverv. kantonregters: te Apeldoorn D. Bas Backer, te Alphen C. H. Jeekel, te Helder P. Maats en te Goes mr. J. H. de Laat de Kanter; tot griffiers bij de kantongeregten: te Aalten C. P. J. Penning, te Enkhuizen G. P. Nijhoff, te IJsselstein mr. C. Visser en te Hindeloopen P. Visser.

Bij Koninklijke besluiten is de benoeming van jhr. E. J. van Holthe, als ontvanger der directe belastingen en accijnsen te Rijp, vervat in Zr. Ms. besluit van 28 junij jl., ingetrokken en dezelve bevestigd in zijn tegenwoordig beheer te Diever c. a., en is in zijne plaats benoemd tot ontvanger der directe belastingen en accijnsen te Rijp c. a., de heer E. G. de Gelder, thans ontvanger derzelfde middelen te Werkhoven c. a.; — is benoemd tot ontvanger der directe belastingen en accijnsen te Vianen c. a., de heer Ch. N. de Ridder, thans ontvanger derzelfde middelen te Druten c. a.; — is aan den heer mr. E. Hageman, op zijn verzoek, eervol ontslag verleend als directeur van het postkantoor te Zwolle, behoudens aanspraak op pensioen.

Het heeft Z. M. den Koning behaagd de heeren T. Romein, directeur der brandweer, en P. Pama de Kempenaer, directeur der gazfabriek, beiden te Leeuwarden, te benoemen tot ridders der orde van de Eikenkroon, wegens hun verdienstelijk gedrag tijdens den brand der kaserne Prins Frederik, op 14 junij ll.

Bij Koninklijke besluiten zijn, 1°, ten vervolge op dat houdende toekenning van eervolle belooningen, ter zake der gedurende de jaren 1858 en 1859 in het Palembangsche plaats gehad hebbende krijgsverrigtingen, alsnog ter zelfder zake benoemd tot ridders der 4de klasse van de Militaire Willems-orde, de fuseliers P. Talke en H. H. Delebar, beiden van het wapen der infanterie van het leger in Oost-Indië, en is 2°, bevorderd tot landmeter der 1ste klasse bij het kadaster de heer F. H. Neiszen, thans landmeter der 2de klasse bij het kadaster.

Z. M. heeft goedgevonden te benoemen: bij het personeel van de geneeskundige dienst der landmagt: tot officier van gezondheid der 3de klasse, de kweekelingen bij 's Rijks kweekschool voor militaire geneeskundigen, P. K. J. Pabst, P. A. D. Couvée en D. H. van Vierssen; bij het personeel van de geneeskundige dienst in Oost-Indië: tot officier van gezondheid van de 3de klasse, de kweekelingen bij 's Rijks kweekschool voor militaire geneeskundigen, C. L. van der Burg, G. Karssen, H. J. van der Weide, A. T. Prijn, A. J. van der Burg, J. W. Gouda Quint, J. Goslings, C. C. Couwenberg, C. T. J. W. Osterloh, C. H. E. Deelken, W. K. F. Hartsteen, S. P. van Weezel en H. H. Dieperink.

Bij beschikking van den Minister van Binnenlandsche Zaken is aan de schroefstoomboot-maatschappij van Amsterdam op Utrecht, vice versa, te Amsterdam, tot wederopzegging, vergunning verleend voor eene schroef-stoombootdienst tot vervoer van reizigers, goederen en vee tusschen Amsterdam en Utrecht en tusschenplaatsen.

De gewone audientie van den Minister van Binnenlandsche Zaken zal aanstaanden zaturdag niet plaats hebben.

De Minister van Staat en van Finantien heeft bekend gemaakt, dat bij hem ontvangen is eene som van *f* 2.70, door een onbekende, tot voldoening van successie-regt, in postzegels ingezonden.

De Minister van Staat en van Finantien heeft bepaald dat op de voordragten van kandidaten voor openvallende ontvang-kantoren behooren te worden geplaatst de *drie* ontvangers, die den langsten diensttijd tellen in dien rang, zonder daarbij te letten op de klasse, waarin het kantoor, dat zij beheeren, gerangschikt is, ofschoon bij de toepassing van dien regel blijft voorbehouden de bepaling van artikel 4 *d.* van het Koninklijk besluit van 26 februarij 1853, n.° 63, volgens welke een ontvanger van meerderen diensttijd in den rang, doch van *lagere* klasse, kan gaan boven een ontvanger van *ééne* klasse hooger, doch van minderen diensttijd, maar niet boven eenen mededinger van *twee* klassen hooger, al mogt deze ook minderen diensttijd tellen dan zijn ambtgenoot van *twee klassen* lager.

Terwijl voorts bij de behandeling der bedoelde voordragten in het oog moet worden gehouden, dat, om voor bevordering of eene lotsverbetering in aanmerking te kunnen komen, *kunde* en *geschiktheid,* gepaard met een onberispelijk burgerlijk gedrag, *eerste vereischten* zijn, zoodat de ambtenaren, die deze of ééne dier vereischten missen, niet op de voordragt van kandidaten kunnen komen.

Zijnde voorts ook nog eenige bepalingen gemaakt op welke zal dienen gelet te worden bij de sollicitatiën van de zich aanmeldende controleuren.

De Staatsraad, Commissaris des Konings in de provincie Zuidholland, heeft ter kennis van de belanghebbenden gebragt, dat de afzonderlijke jagten op waterwild, voor dit jaar, in deze provincie zullen geopend zijn op woensdag den 1 augustus aanstaande, en dat mitsdien van dat tijdstip af, de uitoefening der jagtbedrijven, vermeld in art. 15, litt. *d*, *f* en *h* der jagtwet, geoorloofd zal wezen, onder herinnering aan de bepaling van art. 1 van het reglement op de uitoefening der jagt en visscherij in deze provincie, krachtens welke die jagten niet anders mogen plaats hebben dan op het water, langs de stranden, oevers van meeren, plassen, rivieren, mitsgaders op moerassige landen.

Aangenomen: het beroep naar de Evangelisch Luthersche gemeente te Bergen-op-Zoom door ds. D. J. Andreae, pred. te Stads-Kanaal.

'S GRAVENHAGE 19 *julij.* — Heden is voor het Provinciaal Geregtshof in Zuidholland in hooger beroep behandeld de zaak van C. Brandt, melkboer te Dubbeldam, appellant van een vonnis der Regtbank te Dordrecht, waarbij hij ter zake van moedwillige mishandeling en kwetsuren, waardoor geen ziekte of beletsel tot werken van meer dan 20 dagen is veroorzaakt, was veroordeeld tot zes maanden cellulaire gevangenisstraf en *f* 8 boete. De heer mr. A. de Pinto heeft voor den appellant het beklaagde vonnis bestreden, hetwelk door den advocaat-generaal mr. la Grappe Dominicus werd verdedigd. Na re- en dupliek heeft het Hof het aangevallen vonnis, voor zooveel de schuldverklaring van den requirant aan het hem ten laste gelegde feit betreft, bevestigd, doch de opgelegde straf veranderd in twee maanden gevangenisstraf.

LEYDEN 18 *julij.* — Gisteren middag had alhier een treurig voorval plaats. De timmerman Mullie, aan den achtergevel zijner woning op een ladder werkzaam, had het ongeluk naar beneden te storten, met het gevolg dat hij op zijn hoofd nederkwam en korte oogenblikken daarna overleed. De ongelukkige was een braaf, oppassend huisvader en laat eene diep bedroefde weduwe en een kind na.

LEYDEN 19 *julij.* — Heden beleefde de wel eerw. heer H. Tomas, R. C. priester, oud-pastoor en rector der kerk van den H. Ludovicus alhier, het vijftigjarige gedachtenisfeest van de bediening zijner geestelijke waardigheid. Bij de godsdienstige viering daarvan in bovengemelde kerk werd de dienst verrigt door den jubilaris, bijgestaan door een aantal geestelijken, waarvan velen hunne godsdienstige opleiding in vroegeren tijd aan hem te danken hadden. Door den wel eerw. heer W. Mosmans van Alkemade werd eene toepasselijke feestrede uitgesproken, naar aanleiding van Luc. 1 vs. 46*b* en 49*a*: *Mijne ziel maakt groot den Heer, — want groote dingen heeft Hij aan mij gedaan.* Een talrijk zangpersoneel voerde onder de leiding van den heer A. J. Wetrens de derde mis van Haydn, het Hallelujah van Händel en het Te Deum van Romberg uit. Ten slotte hieven de R. C. weezen een feestzang aan.

De geheele plegtigheid maakte een diepen indruk op de talrijk opgekomen schare, terwijl over het algemeen de belangstelling in de stad van alle zijden bleek. De waardige jubilaris heeft door milde giften de weeshuizen van al de verschillende gezindten in staat gesteld de kinderen feestelijk te onthalen. De weezen zullen in hun hart den man danken, die op zoo echt christelijke wijze blijk gaf van de erkentelijkheid, welke hem jegens den Allerhoogste bezielde.

AMSTERDAM 18 *julij.* — In de diergaarde van het Koninklijk Zoölogisch Genootschap alhier is aangekomen eene nieuwe soort van Casuaris, onlangs door den heer Blyth in the Journal of the Asiatic Society of Bengal, onder den naam van casuarius uno-appendiculatus bekend gemaakt. Het is, voor zoover men weet, het eenige voorwerp dezer soort, dat naar Europa werd overgebragt en maakt een deel uit van het geschenk, onlangs door den heer W. B. van Zijp, gezagvoerder van het schip Agatha en Maria, aan het genootschap vereerd.

— In de heden gehouden zitting van den Gemeenteraad is een voorstel van den heer van Vlissingen, strekkende: „dat de Raad zich tot de Hooge Regering wende met verzoek dat deze, hangende de beraadslagingen over de doorgraving van Holland op zijn smalst, van welk werk de Raad de uitvoering door particulieren wenschelijk acht, gevolg geve aan de voorgenomen verbetering van het Noordhollandsche Kanaal," ter visie van de Raadsleden gelegd.

HILVERSUM 18 *julij.* — Dezer dagen werd alhier aanbesteed het bouwen der gaz-fabriek, waarvan aannemer is geworden de heer J. H. Hendriks van Arnhem, voor eene som van *f* 4743.

AMERSFOORT 17 *julij.* — Voor deze stad en omstreken heeft zich eene commissie gevormd, bestaande uit de heeren mr. A. G. Wijers, mr. A. R. van Bell, mr. J. de Louter, mr. E. L. baron van Hardenbroek van Lockhorst, J. Luden van Houtenburg en H. G. van den Bergh, met het speciale doel het deelnemen in de inschrijvingen voor het kapitaal der Nederl. centraal-spoorwegmaatschappij, lijn Utrecht-Zwolle bij de ingezetenen hunner gemeenten te bevorderen.

MIDDELBURG 18 *julij.* — De Kamer van koophandel en fabrieken alhier heeft zich dezer dagen bij adres gewend tot de Tweede Kamer der Staten-Generaal, om de aandacht der vergadering te vestigen op hetgeen nopens den Zeeuwschen spoorweg en vooral het aanvangpunt Vlissingen voorkomt in de memorie van beantwoording der Regering. Men spreekt daar toch van eene verbetering of vergrooting der havenwerken, nadat het zal gebleken zijn, dat de spoorweg werkelijk die voordeelen afwerpt, welke men zich teregt voorstelt. Daar nu de marine bezwaren schijnt te hebben hare niet zeer groote dokken steeds voor den handel open te stellen, zoude, volgens de memorie, de weg vooreerst moeten uitloopen op den eenen of anderen zeedijk.

— Door het vertrek van den hoofd- en hulponderwijzer op de school van het departement der Maatschappij tot Nut van 't Algemeen, alwaar 225 kinderen onderwijs genieten, heeft men het bedroevend besluit moeten nemen, die school op te heffen en alzoo het onderwijs, als met eene tusschenschool gelijk staande, aan de gemeente over te laten. De kosten werden bestreden uit een schoolfonds en vrijwillige bijdragen der ingezetenen, welke laatsten door de nieuwe wet op het lager onderwijs zeer verminderden en ontoereikend waren voor de tegenwoordig zoo hoog opgevoerde jaarwedden der onderwijzers.

— Het onweder van gisteren heeft in verschillende streken dezer provincie groote schade aangerigt. Boven het eiland Walcheren zelf schijnt echter de bui minder hevig te hebben gewoed dan elders. Te Goes ging de bui gepaard met hevigen hagelslag. Van den Wolphaartschen dijk waaiden twee voeren hooi weg; de passagiers der diligence naar hier werden met levensgevaar aan het Sloe overgezet; de goederen zijn echter verloren. In de omstreken van Yzendyke heeft de zware hagelslag den heerlijken te veld staanden oogt totaal vernield. Ook aan gebouwen is aldaar belangrijke schade toegebragt; gevogelte en wild liggen bij menigte dood op het veld. Er zijn stukken ijs gevallen van meer dan eene halve palm middellijn.

ZIERIKZEE 17 *julij.* — Gisteren hield de centrale directie van Schouwen, Burgh en Westland, te Flaauwers eene vergadering, waarbij de commiezen en dijkbazen van den polder tegenwoordig waren. In gepaste en hartelijke bewoordingen gaf de heer president te kennen, dat het Z. Exc. den Minister van Binnenlandsche Zaken behaagd had, op voorstel van den waterstaat, aan den commies L. Dalebout en den dijkbaas C. van der Klippe, eene gratificatie van *f* 100 voor elk toe te kennen, wegens hun lofwaardig gedrag bij den dijkval van 21 februarij jl.

GOES 18 *julij.* — Eergisteren barstte een onweder los, zooals op de Zeeuwsche kusten eene zeldzaamheid is. Onder Heinkenszand, 's Heerenhoek en Borsselen viel eene hevige hagelbui, waardoor glazen en dakpannen in menigte werden verbrijzeld. Door den met het onweder gepaard gaanden fellen storm zijn twee schuren omgewaaid, en is een groot aantal boomen ontworteld.

ARNHEM 18 *julij.* — Ten einde het kamp te Milligen verder in gereedheid te brengen, de tenten op te slaan enz., zijn gisteren aldaar aangekomen, van de 12 bat. infanterie, welke aangewezen zijn om aldaar te kamperen, de detachementen derzelve, te zamen uitmakende 12 officieren en circa 450 onderofficieren en verdere manschappen, welke zich den 21 der volgende maand (tijdstip waarop de troepen het kamp zullen betrekken) bij hunne respective bataillons aldaar zullen voegen. Bovendien zijn gisteren ook aldaar aangekomen tot het verrigten der vermelde werkzaamheden, de detachementen van de depôts van het 1ste en 3de regement infanterie uit Utrecht en van hier, sterk 2 officieren, 74 onderofficieren en verdere manschappen, die, nadat het kamp in gereedheid is, op last van den kolonel von Motz naar hunne standplaatsen zullen worden teruggezonden.

HARDERWIJK 17 *julij.* — Door den Gemeenteraad is, in hare zitting van gisteren, besloten een adres te rigten tot de Tweede Kamer der Staten-Generaal, in zake spoorwegen, en wel om te verzoeken: 1°, dat eene bepaling in de aanhangige wetsontwerpen worde

gevoegd waarbij besloten wordt tot den aanleg van de lijn (Utrecht-Zwolle) ingeval de inschrijving voor de aangevraagde concessie geene genoegzame deelneming vond; 2⁰, de aansluiting aan Duitschland over Zwolle.

ASSEN 18 *julij.* — Gisteren zijn hier Rijks-ambtenaren bezig geweest het terrein voor den ontworpen spoorweg op te nemen.

LEEUWARDEN 17 *julij.* — Gisteren werd alhier de bij gelegenheid der jaarmarkt gebruikelijke harddraverij gehouden, om den van wege het Gemeentebestuur uitgeloofden prijs en premie, bestaande in twee zilveren trommeltjes en dito blaadjes en een zilveren tafeltabaksdoos, die na een wedstrijd van 19 harddravers, welke ruim vier uren duurde, werden behaald, de eerste met de zwarte bles langstaart-merrie Catharina, toebehoorende aan den heer F. M. Boersma, te Akkrum, bereden door den pikeur W. Hijkema, en de premie met de zwarte langstaart ruin de Noble, van den heer N. Wafelbakker, te Amsterdam, bereden door den pikeur A. Houtman.

GRONINGEN 17 *julij.* — Gisteren avond ontstond brand in de boerderij van W. Kremer, te Sappemeer, waardoor vele meubelen, hooi, boerengereedschappen enz., benevens de geheele behuizing, eene prooi der vlammen zijn geworden. De brand breidde zich niet verder uit, waartoe het stille weder veel toebragt.

— Op de gisteren alhier gehouden paardenmarkt was bij veel aanvoer tamelijk handel; kooplieden waren er uit Friesland, Overijssel en Drenthe.

Bij de heeren Altmann en Roosenburg alhier ziet de tweede druk het licht der brochure van den heer A. P. van Stolk, „Bescherming bij spoorwegen, een oude strijd op een nieuw terrein," op den eersten druk waarvan wij tijdens de uitgaaf de aandacht vestigden. Deze tweede wordt door enkele woorden des schrijvers voorafgegaan, waarin hij verklaart dat zijne geuite denkbeelden nog geenerlei verandering ondergaan hebben, verzoekt dat zij die hem bestrijden hunne geschriften even als hij onderteekenen, en tevens dat zij hem een afdruk van hun werk toezenden, of de plaats opgeven waar iets ter zake voor hem te lezen staat, omdat zijne gewone werkzaamheden hem verhinderen alle geschriften te doorzoeken.

Kunstnieuws.

De afscheidsvoorstelling, ll. dingsdag avond door mevr. Ristori in onzen schouwburg gegeven, was, zoo als wij trouwens wel verwacht hadden, bijzonder geschikt om het levendig te doen betreuren dat het juist een *afscheid*, voor langen tijd, zoo al niet voor immer, moest wezen. De groote kunstenares heeft daarin toch weder geschitterd met al hare uitstekende gaven, neen meer, zij heeft gesproken tot de harten, zij heeft de gemoederen vervuld met de diepste aandoeningen van medelijden en afschuw, van vrees en bewondering. Als Medéa was zij wederom wat wij in het vorige jaar in haar huldigden: de verpersoonlijking der door den dichter geschilderde hartstogten van minnenijd en wraakzucht, en tevens van die vurige, heftige liefde voor haar kroost, die deed denken aan de leeuwin met hare welpen. Onbeschrijfelijk schoon was de uitdrukking van hare stem, telkens als zich, wat daar omging in dat woeste, door allerlei hartstogten geteisterde gemoed, in woorden lucht gaf; vreemd moge het klinken, maar zij deed ons *verstaan* wat zij in eene ons vreemde taal uitsprak. Waar en krachtig als die uitdrukking steeds was, werd zij gesteund door eene voortreffelijke mimiek en hare standen vooral waren schooner en schilderachtiger dan wat wij nog van haar zagen.

Ook het tooneel der slaapwandeling van lady Macbeth was voortreffelijk schoon. Ristori's voorstelling der slaapwandelares, wier gemoed door den folterenden angst des gewetens tot in de ruste des nachts wordt vervolgd, de schildering van dezen vreeselijken zielstoestand, werkte aangrijpend op het publiek, dat als 't ware ademloos zat te aanschouwen en te luisteren.

Toen het gordijn gevallen was, vertolkte zich de geestdrift van het dit maal zeer talrijk opgekomen en wederom uitgelezen publiek in een applaudissement, dat geen einde scheen te zullen nemen en dat volkomen harmonieerde met den regen van bloemruikers, die op het tooneel vielen, of der gevierde en geniale kunstenaresse door de kinderen, die in Medéa hadden medegewerkt, werden aangeboden.

Toch kon die geestdrift, zoo herhaaldelijk reeds in den loop van den avond krachtig geopenbaard, nog hooger stijgen. Dit bleek toen mevrouw Ristori ten slotte nog weder het tooneel betrad en ook tot het Rotterdamsche publiek, dat getoond heeft hare uitstekende kunst naar waarde te schatten, het afscheidswoord rigtte, dat zij met de schoone versregels van Ernest Legouvé aan geheel Nederland als toeroept. Diep gevoel, bezielende warmte, vaderlandsche geestdrift, — ziedaar wat de voordragt kenmerkte der groote tragédienne, welke wij van onze zijde slechts eene betuiging van innige dankbaarheid en hulde voor het ons geschonken kunstgenot en een welgemeenden heilwensch op hare verdere wegen èn als voortreffelijke kunstenares èn als achtingswaardige vrouw kunnen wijden.

Wij laten hier de bovengemelde versregels van E. Legouvé volgen:

ADELAIDE RISTORI
AUX
HOLLANDAIS.

Pardonnez si ma voix rompt encor le silence
Sans avoir pour soutien la muse d'Alfieri!
De tant de sympathie et de tant d'indulgence
J'ai le coeur trop ému, trop plein, trop attendri...
Mon art ne suffit plus à ma reconnaissance,
Et Médée ne peut plus parler pour Ristori!...
A ses mille pensées mon âme en vain résiste,
Tout ce qu'en moi réveille ou de grand ou de triste
Votre noble cité, je le veux exhaler!...
Et le coeur de la femme a besoin de parler,
Pour tacher d'acquitter la dette de l'artiste.

Ah! quand par tant d'honneur vous me récompensez
Pourquoi donc suis-je fière au lieu d'être confuse?...
Ne me détrompez pas si mon espoir m'abuse,
C'est que je vois, je sens, qui vous applaudissez.
Oui! c'est à mon pays que ces fleurs sont offertes!
Grand peuple, tu revois en lui tes jours passés,
Car tu sais nos douleurs pour les avoir souffertes,
Et tu connais nos fers pour les avoir brisés!

Comme nous tu sentis ce désespoir immense
De voir dans ta cité les canons étrangers:
Comme nous tu te dis qu'un jour de délivrance
N'est pas payé trop cher par vingt ans de dangers!
Comme nous il fallut que ta sainte furie
Le conquit pied à pied, le sol de la patrie,
Mais non, ton oeuvre seule est oeuvre de géant!
Car ce sol vénéré, cette terre promise,
Elle est deux fois à toi, tu l'as deux fois conquise
Et contre l'étranger et contre l'océan!

Aussi, comme il me plaît ton libre territoire!
J'y respire à plein coeur ton héroïque histoire!
Elle m'assure en tout, me console de tout!
Quand mon âme se brise au récit des batailles
Qui de mon cher pays déchirent les entrailles,
C'est elle qui me dit, la victoire est au bout!
Oui! Oui! je le sens là! ton destin est l'image
Du sort de l'Italie, o vaillante cité;
Et si tu fus hier sa soeur en esclavage,
Elle sera demain ta soeur en liberté.

Gaarne laten wij op deze oorspronkelijke coupletten de volgende ons aangeboden vertaling daarvan volgen:

Vergeeft mij zoo mijn stem nog eenmaal zich doet hooren,
Schoon 'k aan Alfieri's hand hier niet wordt ingeleid.
'k Gevoel mij 't harte ontroerd, in geestdrift als verloren,
Door zoo veel sympathie, zoo veel toegevendheid!
Mijn kunst is veel te zwak voor mijn erkentlijk streven,
Medéa zij ook hier Ristori's hulpe niet!.....
Vergeefs weêrstreeft mijn geest de beelden die me omzweven
Aan wat uw edle Stad mij grootsch of droevigs biedt.
Ja 'k geef mij 't harte lucht, van dankbaarheid vervuld;
Het hart der vrouw gevoelt behoefte om nu te spreken;
Zoo kwijt de kunstnares zich bij U van haar schuld!

Wanneer gij mij door zooveel eer en roem wilt loonen,
Waarom ben 'k daarop trotsch, in stede van beschaamd?
Ach stelt mij niet te leur, wilt mijne hoop verschoonen,
Ik zie, ik voel wat gij hier in mijn spel beaamt.
Gij deeldet aan mijn Land die eer, die bloemen mede,
Groot Volk! gij ziet van U 't verledene in mijn Land!
Want gij kent onze smart, ook gij hebt die geleden,
Gij kent het ijzren juk, verbrijzeld door uw hand!

Uw wanhoop was zóó groot, gelijk waart gij in 't lijden,
Toen gij door 't vreemd kanon uw Land bemagtigd zaagt.
Gij spraakt: 't is niet te duur om jaren lang te strijden,
Wanneer na zulk een strijd de gulden vrijheid daagt!
Als wij moest ge eenmaal voet voor voet uw Land bevrijden,
Een woede, als bij ons zoo heilig, voerde u aan.
Maar neen, uw werk voor 't Land was 't grootste reuzenstrijden;
't Behoort u tweemaal toe, tweemaal mogt gij 't bevrijden,
En van het slavenjuk, èn van den Oceaan!

O Land! dat thans zoo vrij roemt op zijn zelfbewustheid,
'k Geniet met volle teug uw heldenaard, uw moed!
Ja uw geschiedenis vertroost mij, geeft gerustheid,
Ofschoon mij 't harte breekt als men mij hooren doet
Hoe men mijn dierbaar Land scheurt tot in de ingewanden.
Toch fluistert iets: eens komt de zegepraal tot stand.
O ja 'k gevoel het dáár, het lot der Nederlanden,
Uw lot, o fiere stad, is 't lot ook van mijn Land,
En waart gij gistren nog zijn' zuster in de boeijen,
Als zuster, morgen reeds, ziet ge ons in vrijheid bloeijen!

B.

Burgerlijke Stand.

ROTTERDAM 19 Julij.

OVERLEDEN: E. de Kok, d., 2 j. — C. G. Klerks, z., 4 m. — J. Kaulman, d., 11 m. — A. van Dongen, z., 5 j. — H. C. Kersteman, z., 2 m.

BEVALLEN: C. C. Verlooy, geb. van Katwijk, levenl. z. — M. Hoskorn, geb. Bernet, d. — A. C. van den Acker, geb. van Oostzanen, d. — E. van Gelder, geb. Bekkers, d. — J. M. Haging, geb. Traabach, z. — F. A. Lindemans, geb. Houtkoper, z. — L. Benjamin, geb. Weinthal, d. — M. Benner, geb. Kamper, d. — G. Evers, geb. Christen, d. — C. Kersbergen, geb. Verhoek, d. — J. Gervers, geb. van der Ree, d.

In lading liggende Schepen.

Te Rotterdam.

BATAVIA en SOERABAIJA, het Nederl. Barkschip Maria Adriana, kapit. S. van der Held Sz. Adres bij Kuyper, van Dam & Smeer en Hudig & Blokhuyzen.
BATAVIA, mede voor Passagiers, het Nederl. Barkschip Johanna Maria, kapit. L. J. Wilhelmie. Adres bij Hudig & Blokhuyzen en Kuyper, van Dam & Smeer.
BOSTON, het Nederl. Brikschip Leda, kapit. J. Teygeler. Adres bij Hudig & Blokhuyzen.
GIBRALTAR, het Schoonerschip Pomona, kapit. C. van der Sloot. Adres bij Seeuwen & Co.
GUERNSEY en JERSEY, Eng. Schoener Admiral Windham, kapit. Chs. Allcock. Adres bij Hudig & Pieters.
JERSEY en GUERNSEY, Eng. Schoener Seabird, kapit. C. Nuttall. Adres bij Hudig & Pieters.
JERSEY (via NEWHAVEN) het Engelsch Kotterschip Marco, kapit. Fr. Richardson. Adres bij Hudig & Blokhuyzen.
KAAP DE GOEDE HOOP en BATAVIA, het Barkschip Maarten van Rossem, kapit. P. F. Rijken. Adres bij de Reeders de Heeren van Overzee & Co. en de Cargadoors P. A. van Es en Co., te Rotterdam, of de Coningh & Co., te Amsterdam.
LISSABON, het Hoekerschip Kleinkinderen, kapit. D. Haddeman. Adres bij Seeuwen & Co.
MONTEVIDEO en BUENOS-AYRES, het Nederl. gezinkt Schoener-Brikschip Concordia, kapit. A. van Zanten. Adres bij Kuyper, van Dam & Smeer.
MONTEVIDEO en BUENOS-AYRES, het bij uitstek snelzeilend Nederl. gekoperd Schoenerschip Economie, kapit. W. F. Leicher. Adres bij Kuyper, van Dam & Smeer.
NEW-ORLEANS, het Amer. Barkschip Mary Annah, kapt. J. Grace; vertrekt medio Julij. Adres bij Wambersie & Zoon.
NEW-YORK, het Amer. Fregatschip E. Bulkley, kapt. E. Ross; vertrekt 20 Julij. Adres bij Wambersie & Zoon.
NEW-YORK, het Amerik. Fregatschip Dashaway, kapit. J. M. Hill. Adres bij Wambersie & Zoon.
NEW-YORK, het Pruissisch Fregatschip Germania, kapit. W. Franken. Adres bij Wambersie & Zoon.
NEW-YORK, het Bremer Barkschip Laura, kapit. J. Wilmsen. Adres bij Wambersie & Zoon.
NEW-YORK, het Amerik. Fregatschip Narragansett, kapit. F. J. Brandt. Adres bij Wambersie & Zoon.
NEW-YORK, het Amerik. Fregatschip Ellen Stewart, kapit. C. E. Coffin. Adres bij Wambersie & Zoon.
PHILADELPHIA, het Nederl. gezinkt Brikschip Nordhorn, kapit. H. van Leeuwen. Adres bij Kuyper, van Dam & Smeer en Wamberie & Zoon.
SAMARANG (direct) en PADJARACAN, voor Goederen en Passagiers, het snelzeilend gekoperd Ned. Barkschip Henriette Elisabeth Susanna, kapit. A. Meyboom. Adres bij de Cargadoors P. A. van Es & Co., te Rotterdam, en de Groot Roelants & Co., te Schiedam.
ST. PETERSBURG, het Nederl. Kofschip Georg, kapit. B. B. Mulder. Adres bij Kuyper, van Dam & Smeer.
ST. PETERSBURG, het Nederl. Kofschip Freerk Jan, kapit. G. H. Smit. Adres bij Kuyper, van Dam & Smeer.
ST. PETERSBURG, het Nederl. Schoenerschip Tobina, kapit. G. Wortelboer. Adres bij Kuyper, van Dam & Smeer.
STOCKHOLM, het Nederl. Schoener-Kofschip Zeeploeg, kapit. C. Braamhorst. Adres bij Kuyper, van Dam & Smeer.
VALPARAISO, het Nederl. Barkschip Ceres, kapit. T. Mammes. Adres bij de Reeders C. Vlierboom & Zonen en de Cargadoors Vlierboom & Suermondt.

Te Vlaardingen:

GIBRALTAR, het Nederl. Hoekerschip Vereeniging, kapit. M. van Noord. Adres bij Kuyper, van Dam & Smeer.

Te Amsterdam:

BATAVIA, voor Passagiers en Goederen, het Campagne-Fregatschip Elisabeth, kapit. H. A. Harms. Adres bij de Cargadoors P. A. van Es & Co., te Rotterdam, en de Coningh & Co., of Jan Corver & Co., te Amsterdam.

Officiële Wisselkoersen.

ROTTERDAM 19 Julij.

	2 maanden.	Kort.
Londen...	11.62½	11.70
d.° 3/m.	11.58¾	—
Parijs . .	55½	55 13/16
d.° 3/m.	55⅜	
Bordeaux.	55¼	55 9/16
Genua..	45¾	—
Livorno.	38¼	—
Napels .	75½	—
Petersb.	169	
Hamburg.	35½	35¾
d.° 3/m.	35 1/32	—
Antwerp .	—	1¾
	6 weken.	**Kort.**
Frankfort	99 13/16	—
Augsburg	99⅞	—
Weenen. .	88	—
Triest. .	87⅝	—

Disconto 3 en 3½ pc.

AMSTERDAM 19 Julij.

	2 maanden		zigt.	
Londen. .	11.62½	g	11.70	g
Parijs. .	55 7/16	g	55⅝	p
Bordeaux.	55¼	g	—	g
d.° ½ m.	55½	g	—	g
Genua . .	46	g	—	g
Livorno. .	38½	g	—	g
Napels . .	76½	g	—	g
Hamburg.	35	g	35¼	g
	3 maanden.		**Zigt.**	
Madrid . .	240	g		
Cadix. .	241	g		
Sevillë	238	g		
Bilbao . .	238	g		
Lissabon .	40½	g		
Porto. .	41	g		
Petersb. .	169	g		
	6 weken.		**Zigt**	
Weenen . .	90½	g		
Augsburg	99	g		
Frankfort.	99½	g		
Rotterdam ½				

Beursberigten.

ROTTERDAM 19 Julij.

		l. k.	h. k.	gebl. k.
Nederl.	Werk. Schuld 2½ pCt.	63⅞		
Spanje...	Certif. Coupons	41⅝	4½	
Portugal..	Obl. Lond. 1853 3	42⅝	42⅜	42⅝
Rusland..	Obl. te Amst. 4½	90½	90⅞	90½
"	dito 1860.......4½	89⅞	B.S.	
"	bij Stiegl. 1855 5	96 15/16	97	97
"	Spoorw. Aand. 5	212½		
Oostenr...	Oblig. Metall. 2½	27⅞		
"	dito dito 5	51½		
"	dito Nat. Met. 5	58 9/16	58⅝	58⅝
Grenada,	Obligatien.......4	13 11/16		
"	Uitgestelde.......	4 7/32	4⅝	4⅝

Met weinigen handel was de stemming voor de meeste fondsen iets flaauwer.

Het Committé der Effecten-handelaren,
H. A. MARCELIS, *Secretaris.*

Laatste prijzen ten *drie* ure: Spanje, Obligatien, 1¾ pc., 39⅝; dito Certificaten-Coupons, 4 15/16, 4⅞. Port., Obl. 1856/59, 3 pc., 42½. Oostenrijk, Metalliek Oude, 5 pc., 51½; dito Nationale, 5 pc., 58 7/16, 58½, 58 9/16. Grenada, Obligatien, 4 pc., 13¾; dito Uitg. 4 5/16.

Scheepstijdingen.

Brouwersh. (ZW-W)
Aangekomen.
19 julij *Charles*, Dieke, New-York

Hellevoet *Aangek.*
18 julij *Let me alone*, Bamment, Alloa
Anna & Arnoldina, van Wijk, Triest
19 *Lord Raglan* (st), Newc.
Stad Dordrecht (st.), Londen
Prosper, Guérin, Camillas
Vestalinden, Olsen, City Point (V.)
Flor di Marie, Garay, Manzanilla
Theodora Josina, Tjakkes, dito dito
Libra, v. Os, dito
Gironde (st.), St. Petersb.
Thomas Whitworth, Hasket, Liverpool
Adolphine, Meijerdiercks, Baltimore
(na op Noord-Pampus aan den grond gezeten te hebben)
Vertrokken.
Johannes & Helena, Jensen, Valparaiso
Beaver, Utley, New-York
Hoppet, Hogger, Frederikstad
August & Eduard, Gerloff, Oostzee
der Pfeil, Gallier, dito
Elise, Niemann, dito
Alexander, Zeplien, dito
Speculation, Schacht, d⁰
Germania, Möller, dito
George & Mary, Smith, Newcastle
Progrès, Dupail, dito
Arend, Goosens, Bergen

De *Ellen Stewart*, k. Coffin, v. Baltimore, is in vlot water gekomen en van het Pampus op de reede gesleept.

Op Pampus inkomende aan den grond, *Isabella* C. *Jones*, kapit. Woodburn, van Baltimore.

Zeilklaar.
Pieter Corneliszs. Hooft, Koens, Hong Kong via Cardiff
Pace, Badlovich, Newc.
(Z.W.—W.)

Brielle (Z.—W.) *Aang.*
19 julij *Norfolk* (st.), Goole
Aurora (st.), Londen
Seagull (st.), Hull
Enchantress (st.), dito
Vertrokken.
18 *Ocean Queen* (st.), Hull
19 *Vereeniging*, v. Noord, Gibraltar
Matchless, Tinkler, Seaham
Johanna Mathilda, Olsen, Newcastle
Delphin, Mewes, dito
Johanna, Donker, dito
Willem Jacobus, Visman, Sunderland
Hart, Bucham, Shields
Maria, Svensen, Oostzee
Catharina, de Boer, dito
Hvidde Odde, Terkelsen, dito
Jan Fresemann, de Jonge, dito
Carl Hermann, Horn, d.⁰
Catharina Elizabeth, Lever, Libau
Margaretha, Potjewijd, d⁰
Arendina, Smit, Archang.
Fivel, Dommering, dito
Seine (st.), Havre
Adm. Ver-Huell (s), dito
Prins v. Oranje (st.), Duinkerken
Rebecca, Fritzen, Engeland
Concordia (st.), Londen
Libra, v. Wijk, avontuur
Norfolk (st.), Goole

Maassluis (W.) *Vertr.*
19 julij *William & John*, Wake, Sunderland

Texel (Kompasr.) *Aang.*
18 julij *Minister Thorbecke* (st.), Hull
Dan, Lorensen, Drammen
Twee Gezusters, de Jong, Noordwijk
19 *Cuba*, Eylers, Suriname

Bérénice (st.), Bakema, Marseille
Lion (st.), Londen
Magnet (st.), dito
Vertrokken.
18 *Broedertrouw*, Rotgans, Batavia
Tonia, Zeeman, dito
(beiden uit zee terug)
Corsair, Clowton, Sunderland
Crocus, Wishart, dito
Cordula, Christensen, Christiania
Fire Södskende, Egenes, Drammen
Grevende Karen Wedel, Christensen, dito
19 *Diana* (st.), Londen
Rembrandt (st), St. Pet.

Vlie *Aangekomen*
16 julij *Maria & Fanny*, Unger, Tonsberg
17 *Meinsina*, Klontje, Gothenburg
Vertrokken.
16 *Emerald*, Toms, Newc.

Vlissingen *Aangek.*
18 julij *Zoagli*, Porcella, Buenos-Ayres
Moor of Venice, Ellis, dito
John Spear, Grozier, New-Orleans
Vertrokken.
16 *Maria*, Ingermann, China
Anversois, Meulenaer, Havanna
Jeune Marthe, Thibaut, Santander
Rénoncule, Marion, dito
Afiena, Pluim, Londen
Actif, Mohn, avontuur

—o—

New-Orleans *Uitgekl.*
27 junij *Tempest*, Whitney, Amsterdam

Baltimore *Vertr.*
1 julij *Dublin*, Lane, Amst.

Philadelphia *Uitgekl.*
30 junij *Twee Vrienden*, Meijer, Havanna

Triëst *In lading*
12 julij *Texel*, Hubert, Londen

Megline *Aangekomen*
13 julij *Saramacca*, de Vries, Triëst

Ancona *Aangekomen*
8 julij *Jacoba*, v. d. Plas, Amsterdam

Napels *Vertrokken*
16 julij *Maria*, Tunteler, Licata
Aaltje Maathuis, de Vries, Messina

Livorno *Vertrokken*
12 julij *Livorno Packet*, Melenberg, Antwerp.

Bilbao *Aangekomen*
9 julij *Domina*, Wolters, Cardiff

Nantes *Aangekomen*
15 julij *Maria*, Molenaar, Stettin
Vertrokken.
16 *Marie*, Quintin, Amst.

Op de **Loire** *Aangek.*
16 julij *Cézard*, Ros, Samarang
(op sleeptouw, hebbende aan den grond gezeten)

Rouaan *Aangekomen*
15 julij *Souvenance*, Mignaux, Rott.

Liverpool *Uitgekl.*
17 julij *Mary*, Jenkins, Rotterdam
Afina, Goosens, St. Pet.

Cardiff *Aangekomen*
16 julij *Hollandia*, Ruige, Amsterdam
Vertrokken.
16 *Maria Catharina*, de Bos, Singapore

Falmouth *Aangek.*
17 julij *Jantje*, Smit, Rio-Grande
18 *Robert*, Scholtens, Galatz

Bij **Falmouth** *Aangek.*
18 julij *Willemina*, Puister, Galatz n. Rott.

Bij **Dungeness** *Aang.*
13 julij *Chebucto*, Leech, Amst. n. Genua

Singels *Gepasseerd*
14 julij *Bezoekie*, Rusman, Rott. n. Batavia

Deal *Gepasseerd*
18 julij *Triton*, Duinker, Amst. n. Suriname

Londen *In lading*
18 julij *Hooite Wicher*, v. d. Leest, St. Petersb.
Wyka, Panjer, Koningsb.
Immanuel, de Jonge, Memel

Hull *Aangekomen*
17 julij *Vijf Gezusters*, de Jonge, Rostock

Hartlepool *Aang.*
15 julij *Jantina Alida*, Texer, Lynn
Ant, Thompson, Amst.

Middlesbro' *Aangek.*
17 julij *Adriana Francisca*, v. Eyk, Vlissingen

Shields *Aangekomen*
17 julij *Leentje Dost*, Rasker, Groningen
Drie Gezusters, de Groot, dito
Geziena, Katerburg, dito
Broederliefde, v. Dalen, Amsterdam
Wilhelmina, Schuitema, Harburg
Jeanne Agatha, Jager, Londen
Vertrokken.
Janet, Dordrecht

Newcastle *In lading*
17 julij *Afina*, Potjewijd, Lissabon
Drie Zusters, Dijkstra, St. Petersburg
Unie, Parrel, dito

Wisbeach *Aangek.*
17 julij *Fokkina Emmegina*, Folkers, Memel

Grangemouth *Aang.*
16 julij *Enjetta*, de Boer, Schiedam

Hamburg *Aangek.*
17 julij *Maria Cornelia*, Brinkerink, Fernamb.
Carl & Auguste, Müller, Rotterdam
Catharina, Koops, Termunterzijl
18 *Stadt Leer*, Cramer, Amst.

Harburg *Vertr.*
9—12 julij *Gesina Hendrika*, Fijn, Hartlepool

Bremerhaven *Aang.*
16 julij *Vrouw Hillechina*, Salomons, Amst.
Blandine, Schuldt, dito
17 *Johanna Margaretha*, Janssen, dito
Frau Hendrika, Heydhoff, dito
Zwei Gebrüder, Doyen, Rotterdam
Vertrokken.
17 *Fortuna*, Doyen, Amst.

Geertina, Mooi, Engel.

Warnemunde *Vertr.*
15 julij *Ulrike*, Beckering, Oostzee

Swinemunde *Vertr.*
18 julij *Willem I* (s), Amst.

Dantzig *Vertrokken*
16 julij *Harmonie*, Kayser, Antwerpen
Alberdina, Wolkammer, Harlingen
Stad Goor, Veldhuis, d.⁰

Bolderaa *Vertr.*
13 julij *Arentina Jacoba*, Menses, Holland
Veranda, Monsen, dito
Noordstar, Brouwer, dito
Elise, Nieboer, dito
Adolph, Tiemann, dito
Ernst August, Fretwurst, de Maas
Udo Frederik, v. d. Werff, dito
Margaretha, de Groot, Elseneur
Aries, Engelsman, dito
Hendrik Jan Nassau, Roelfsema, dito
14 *Antoinette*, Christophers, de Maas
Arnoldina Catharina, v. d. Velde, Elseneur

Nerva *Aangekomen*
9 julij *Hermina*, Kroon, Liverpool
10 *Amstel*, v. Duyn, Grimsby
13 *Ida & Albertina*, Hillebrandt, Kroonst.
Uitgeklaard.
12 *Aukjen Gepkelina*, Duintjer, Rott.

Uleaborg *Aangek.*
.. junij *Hertha*, Tillgren, Amsterdam

Frederikstad *Vertr.*
7 julij *Johannes*, de Graaf, Holland

Elseneur *Aangek.*
16 julij *Minister van Bosse*, Sissingh, St. Pet.
Gepasseerd.
14 *Zeevaart*, Landeweer, St. Pet. n. Rott.

Rendsburg *Aangek.*
14 julij *Vr. Martha*, Bol, Londen n. Dantzig
Zwaantina Margrietha, de Vries, Dantz. n. Rott.
15 *Allegonda Margrieta*, Gort, Bremen n. de Oostzee

—o—

Rotterdam 19 julij. De Ned. schepen *Henriette Gerardina Susanna*, kapit. Sissingh, van Hartlepool, en *Isaac da Costa*, kapit. Löschen, van Sunderland te Singapore aangekomen, hebben schade.

Pernau 16 julij. Het schip *Juno*, kapit. Schmidt, van Riga naar Schiedam, is alhier lek binnengeloopen, na den 4 dezer op de Rigaer Höhe aangezeild te zijn; de lading wordt gelost.

—o—

Gepraaid:

6 junij, op 14⁰ 35' ZB. en 33⁰ WL., *Batavia*, J. D. Borchers, v. Amst. n. Batavia.

Door kapit. van Os, te Hellevoetsluis binnen:

9 julij, op 74⁰ 10' WL. en 34⁰ 50' NB., Eng. schip *Nina*, van de Golf van Mexico n. Londen, 28 d. reis; alles wel.

10 julij, op 48⁰ 22' NB. en 14⁰ 27' WL., Eng. schip *Victory*, kapit. J. Togood, van Londen naar Sydney, 14 d. reis; alles wel.

18 julij, bij het eiland Wight, de Ned. schoener *Presto*, v. Triest n. Kopenhagen, 75 d. reis; alles wel.

Gezien:

Door kapit. v. Emmerik, te Hellevoetsluis binnen:

18 julij, op 55⁰ 14' NB. en 5⁰ 37' OL., een Ned. schoener toonende Amst. collegievlag met n.⁰ 616, zijnde de *Heerenveen*, kapt. Prins, van St. Petersburg naar Amsterdam.

—o—

18 julij. De wind te **Falmouth** en **Deal** W.

—o—

Rivierberigt.

Rotterdam. Hoog water 20 julij: 1ste getijde 4 ure 47 min.; 2de get. 5 ure 11 min.

Arnhem. Waterhoogte 18 julij 1.81 el.

Keulen. Rijnhoogte 18 julij 8 v. 6 d. Rijnl.

Cargalijsten.

Rotterdam.

NEW-YORK, Union, J. Horstmann. — 100 vs. Terpentijn, A. Hartevelt en Co.; 25 v. dito, A. T. Sölling en Co.; 220 vs. dito, Gebr. Nottebohm; 50 vs. dito, Outshoorn en van der Held; 150 vs. dito, van Oordt, Bube en Co.; 75 vs. dito en 100 vs. Harst, C. Hemmann en Co.; 121 b. Katoen, Kaupé en Wilde; 1000 vs. Harst, 110 vs. Terpentijn, 25 vs. dito, 150 v. dito, 50 vs. dito, 8400 st. Duigen en 4800 st. dito, Order.

ELBING, Taletta, H. C. Gronewold. — 1813 scheffel Rogge en 70 stuks Garniermatten, Order.

BREMEN, Bruno, T. G. Tisses. — 1000 z. Rijst-Afval, Gebr. de Jong; 100 b. Rijst, C. Hemmann en Co.; 75 z. Gembier, F. A. Voigt en Co.

Amsterdam.

BALTIMORE, Engelita, Casanovas. — 429 v. Tabak, Stadtniski en van Heukelom.

GOTHENBURG, Meinsina, Klontje. — 600 tobb. Staal, J. Barge; 140 v. Aluin, Ebeling en Brandt.

KONINGSBERGEN, Sophia, Mahler. — 2652 sch. Rogge, Order.

CALLENBORG, Albertina, Lever. — 1 lad. Gerst, Order.

AMSTERDAM 19 Julij.

	l. k.	h. k.	gebl. k.
Nederl.... Werk. Schuld 2½ pCt.	63⅞	63 15/16	
„ dito dito 3 „	76⅝		
„ dito dito 4 „	98⅝	98¾	98⅝
„ Amort. Synd. 3½ „	93⅝		
„ Hand. Maats. 4½ „	133¾	133½	
„ O. I. Leening 4 „			
„ Holl. Sp. 4½ „	100½		
„ Rijn-Spoorw. 4½ „	101½		
„ M. van Weld. 4 „			
België, Cert. Rothsch. 2½ „	52⅛	52¼	
Frankrijk, Certificaten 3 „			
Spanje... Buitenlands 1½ „	39 11/16		
„ dito 3 „	48⅞		
„ Binn. a f 6000 3 „	48	48⅛	48
„ Amort. Schuld „	20⅝	20¾	
„ Bew. v. Coup. „	4⅞	4 15/16	
Portugal, Obligatien 3 pCt.	44⅜	44⅞	44⅜
„ dito 1856/59 3 „	42⅞	42½	42½
„ dito Uitgest. „	32⅜		
Rusland, Ob. Hope en C. 5 „	102⅛		
„ dito 1828/29 5 „			
„ Cert. 1831/33 5 „			
„ d.º 1840 4 „	80⅛		
„ d.º Stieglitz 4 „	80 11/16	80⅞	80⅞
„ d.º d.º Nieuwe 5 „	88⅝	88¾	88 11/16
„ d.º d.º 1856 N. 5 „	96⅝	97⅛	97⅛
„ d.º te Lond. 4½ „	91⅝		
„ d.º v. Assign. 6 „	60¼		
„ Inschr. dito 6 „			
Polen, Aand. 1835 „	160¼	160½	
„ Obligatien 4 pCt.	79⅞		
Pruissen, Obligatien 4½ „	98⅛		
„ Aand. 3½ „	207		
Oostenr. Ob. Gallen C. 5 „			
„ dito 5 „	49⅛		
„ d.º Met. Oude 5 „	51⅜	51⅝	51 9/16
„ d.º N. te Ams. 5 „	74⅝	74½	74 5/16
„ d.º Nat. Met. 5 „	58⅞	58⅝	58 9/16
„ d.º Metalliek 2½ „	27⅞		
„ W. Ad. fl 250 4 „	223		
Brazilië, 1843, £ 100 5 „	96⅛		
Equador, £ 100 1 „			
Venez... Obligatien 3 „	21⅞	21⅜	
„ Uitgestelde 1½ „	11⅞	11⅜	
Granada, Obligatien 4 „	13⅝		
„ Uitgestelde „			
Mexico, Obligatien 3 „	20⅝	20⅜	
Illinois 7 „	85⅝		

Handel Maatschappij op rescontre 133¾, 133⅝, 133⅝. — [illegible] Cert. te Londen, 1859, 3 pc., 62; dito Spoorw. [illegible] volgst. 5 pc., 212½, 213⅛; dito Nieuwe, 4½ pc., [illegible] Weener Bank-Actien f 776; dito Aand. 1839, fl. 250, [illegible] f 298; dito Aand. 1860, f 446⅛, 447. Fransch Oostenr. Spw. Oblig. bij Hope, 3 pc., 124. Brazilie 1860, 4½ pc., 95. Peru 1854, 4½ pc., 91; dito Frans. 4½ pc. 76. Galveston, 8 pc., 37⅛. Griekenl. 5 pc., 5⅛a, 5⅛. Beleening 3, Prolongatie 3, Disconto 3 pc.

Binnenl. fondsen stil en nagenoeg onveranderd. Van buitenl. was alleen eenige affaire in Russische, Oostenr. en Spaansche.

Laatste prijzen ten 3 ure: Holland, 2½ pc., 63⅞ a 15/16. Spanje, 1½ pc., 39 11/16; dito Binnenl., 3 pc., 48. Oostenrijk Metalliek, 5 pc., 51⅝; dito Nat., 5 pc., 58⅝.

LONDEN 18 Julij.

3 pc. Cons. cont.	93⅜ - 93½	3 pc. Peru	74 - 75
id. id. op tijd	93⅜ - 93½	3 pc. id. Uitb.	82½ - 84
5 pc. Oostenrijk	79 - 82	id. te New-York	81 - 83
dito 1859	— - —	3 pc. Portugal	44 - 45
4½ pc. Belgie	95 - 97	5 pc. Rusland	107 - 109
5 pc. Bras. 1824	99 - 101	4½ pc. idem	93½ - 94½
id. 1829/30	— - —	3 pc. idem	64 - 64½
id. 4½ pc. 1852	87 - 89	3 pc. Spanje	49 - 49½
idem 1858	87 - 89	1½ pc. idem	39⅞ - 40⅛
6 pc. Buen.-Ayr.	84 z. coup.	idem Amort.	20 - 21
6 pc. Chili	102 - 104	id. Cert. Coup.	4¾ - 5¼
3 pc. idem	67 - 69	5 pc. Sardinië	82 - [illegible]
5 pc. Denemark	98 - 102	6 pc. Turkije	77½ - 77¾
3 pc. idem	82 - 84	idem Nieuwe	60½ - 60¾
2½ pc. Holland	65 - 67	4 pc. idem	102½ - 102¾
4 pc. idem	101 - 103	3 pc. Venezuela	21 - 23
Equador	11½ - 12½	idem Uitgest.	11 - 12
id. Land-warr.	— - —	Wissel Amst. krt.	11.14½ a 15½
2½ pc. Grenada	14 - 15	idem 3 m.	11.16¾ - 17
id. Uitgestelde	4 - 4½	idem Rott. 3 m.	11.16½ - 17
3 pc. Mexico	21 - 21½	idem Parijs kort	25.10 - 20
4½ pc. Peru	95 - 96	idem 3 m.	25.35 - 40

Binnen- en buitenl. fondsen vast met redelijken omzet.

PARIJS 18 Julij.

Frankrijk 3 pc. a contant 68.70; dito op ultimo 68.70, 68.80, 68.85; dito 4½ pc. a contant 97.50, 97.25; dito op ultimo 97.25, 97.35; Bank-Actien 2815, 2820; Cred. Mobilier 697.50, 690. Rusland 4½ pc. —; dito Spoorw.-Aandeelen 487.50. Napels 5 pc. —. Spanje 1½ pc. —; dito buitenl. 3 pc. Oude — en dito Nieuwe 47⅞; dito binnenlandsche 3 pc. 47½; dito Passive 20½. Oostenrijk 5 pc. 80⅞.

De beurs verkeerde ook heden nog onder den indruk der gebeurtenissen in Syrië. De rente liep wederom 25 cts. lager.

Prijzen der Buitenl. Coupons

en Uitgelote Obligatien.

AMSTERDAM 19 Julij.

Metalliek	f 22.80.	Sp. Piasters	f 2.41.
idem Nationale	- 28.80.	„ Coup. per fr.	- —.
Div. Eng. in £	- 11.65.	Hamb. Russen	- 33⅛.
Eng. Russen	- 11.65.	Russ. in Zilv. R.	- 34.
Fransche	- 55½.	Poolsche in fl.	- 26⅞.
Belgische	- 55⅝.	„ per Roeb.	- —.—.
Pruissische	- 34⅞.	Coup. Port. per £	-
Illinois in Ds.	- —.—.		

Handelsberigten.

ROTTERDAM 19 Julij.

Suiker. Gisteren zijn afgedaan 332 kranj. Java, zeilende per Hendrina, factuur n.º 10, vermoedelijk f ½ onder Mei.

Rogge. 146 ℔ Pernau f 200 cont., f 202 6/w.

SCHIEDAM 19 Julij.

Granen. Verkocht: Rogge, 146 ℔ Coursche f 198 6/w. Gerst, 130 ℔ Kuada f 186 cont., f 188 6/w.; 130 ℔ Coursche f 184 cont., f 186 6/w.

Moutwijn, per Ned. Vat zonder fust f 14.50.
Jenever, „ „ „ „ „ - 20.—.
Amst. Proef „ „ „ „ „ - 21.25.

Alles zonder de belasting.

Spoeling per Ketel .... f 0.70.

DELFT 19 Julij.

Boter. Heden zijn de prijzen geweest f 46 a f 54; ter markt zijn verkocht 1053/8.

DORDRECHT 19 Julij.

Granen, Zaden enz. Aan onze markt was heden meerder Tarwe uit Zeeland, Vlaanderen en het Overmaassche aangevoerd, dan vorige week; dezelve vond weinig vraag. Jarige werd tot vorige prijzen en Nieuwe tot 20 c. lager slechts gedeeltelijk afgegeven. Jarige Zeeuwsche, Vl. en Overm. f 11.70 a f 12.20; Nieuwe dito f 10.50 a f 11, en idem geringe en afwijkende f 9.50 a f 10. Rogge. Zeeuwsche, Vl. en Overm. traag en 20 c. lager te noteren. Zeeuwsche, Vl. en Overm. f 7.60 a f 8. Jarige Archangel Rogge was op 140 ℔ van f 200 tot f 192 naar kwaliteit te bekomen. Gerst. Winter en Zomer weinig aangeboden en tot genoteerde prijzen geplaatst. Zeeuwsche, Flakkeesche en Overm. Winter f 5.80 a f 6.60 en Zomer dito f 5.80 a f 6.50. Spelt vond iets meerder vraag; de aangevoerde partijtjes zijn zijn van f 3.40 tot f 3.70 naar kwaliteit verkocht. Haver traag, Inlandsche Voeder en Dikke lager aangeboden Zeeuwsche en Inl. Voeder f 3.10 a f 3.60 en Dikke dito f 4.50 a f 5. Boekweit meerder aangevoerd en lager aangeboden, vooral in de vermengde soorten per 2100 Ned. ℔ was Bredasche a f 295, Bossche a f 280 en Fransche a f 255 te koopen.

Paardenboonen zonder omgang, noteren Overm. Zakgoed van f 6.80 tot f 7.60 en gestorte Zeeuws. en Vlaams. van f 7.40 tot f 7.60 naar kwaliteit. Duivenboonen niet ter markt. Witte Boonen stil, tot vorige prijzen van f 11 tot f 12. Bruine dito lusteloos en f 1 lager van f 10.50 tot f 13 naar deugd bij gerijven verkocht. Blaauwe Erwten zeer weinig aangevoerd en bij kleinigheden tot vorige prijzen, als goed kokende Zeeuws. en Flakk. van f 10.20 tot f 10.50 en mindere van f 8 tot f 9 verkocht. Witte Erwten traag, Koningsb. van f 8.40 tot f 8.50 bij uitslijting verkocht. Koolzaad genoegzaam zonder omzet; bij gerijf is voor zeer mooi gestort Overm. wederom £ 70 betaald. Op 9 vat in de najaarsmaanden te leveren dooréén tot £ 70 aangeboden. Lijnzaad stil, 112 ℔ Odessa a f 325 te koopen. Kanariezaad traag, de aangevoerde partijtjes hebben f 9 tot f 9.70 naar kwaliteit opgebragt. Raapolie vindt steeds weinig vraag; noteren vlieg. f 40 en de najaarstermijnen van f 40 tot f 40½ naar koopers keuze. Lijnolie traag, vlieg. tot f 40 aangeboden. Raap- en Lijnkoeken als vorige week te koopen. Harde Raapkoeken f 72, f 74; dito Lijnkoeken f 115, f 120; Zachte dito f 130, f 140, per 1040 stuks.

GOUDA 19 Julij.

Kaas. Aanvoer 45 partijen, die van f 25 tot f 27 verkocht zijn; de stemming blijft gedrukt.

Vee. Met kleinen aanvoer tot lageren prijs opgeruimd.

AMSTERDAM 19 Julij.

Rogge. Tegen Maandag a. s. in veiling aangeslagen ca. 28 last 127 ℔ oude Pruiss., aan de Zaan liggende.

GRONINGEN 17 Julij.

Granen enz. De aanbiedingen waren niet groot en de stemming over het geheel genomen lusteloos. Tarwe minder begeerd en ook iets lager afgegeven, doch de enkele knappe zolderpartijen van Roode en Witte waren niet lager te koop: 123, 127 a 130 ℔ N. Oml. Roode f 10, f 10.15, f 10.40, f 10.55 a f 10.80, f 11 en 128 a 129 ℔ N. Oml. Witte op f 11 gehouden. Rogge vond weinig vraag en is 15 c. lager verkocht: 116 a 120 ℔ Inlandsche f 6.60 a f 6.90 en 120 a 123 ℔ Pruissische f 6.80 a f 7.10. Boekweit tot 35 c. verlaging traag afgegaan: 113 a 116 ℔ Zwarte Zand f 7.55 a f 7.95. Gerst met geringen omzet meest in een doen: 96, 99 a 103 ℔ Winter f 5.70, f 6 a f 6.30. Dikke en Witte Voerhaver bij kleinen aanvoer als voren te plaatsen, Zwarte 5 c. verlaagd: 75, 78 a 82 ℔ Dikke Brouw f 3.90, f 4.10 a f 4.30, 65 a 68 ℔ Witte Voer f 3.25 a f 3.45, en 65, 68 a 72 ℔ Zwarte dito f 3.20, f 3.40 a f 3.60. Paardenboonen lusteloos, enkele partijtjes zijn tot f 6.50 a f 6.60 verkocht. Gort weinig in omgegaan, puik f 10.40 a f 10.90, en Parel per 100 Ned. ℔ f 13.75 a f 17. Koolzaad stil. Van nieuw Aweelzaad waren weer eenige kluisjes ter markt, waarvoor van f 10 tot f 11.25 naar deugd bedongen is. Raapolie f 38.75 en Lijnolie f 29.50.

LONDEN 18 Julij.

Suiker. W.-Ind. stiller maar schaarsch. Omzet 397 v. tot vorige prijzen. In veiling zijn verkocht 1326 k. Havana tot 41/6 a 44/6. Geraffineerd stil, br. lumps 51/6 a 52/. — Rum. 350 pijpen Leewards bedongen 1/6, 150 dito dito 1/6 a 1/7 en 40 dito Demerara 1/10. — Koffij. Natif Ceylon vast, 748 b. zijn verkocht tot 60/ a 62/. Plant. met veel handel tot vaste prijzen, te zamen 880 v. en 166 b. Eene lading van 3250 b. good first Rio bedong 59/3. — Thee stil. — Rijst zonder handel. — Peper. 104 b. Zwarte Singapore bedongen 4 a 4⅛. — Katoen vast, 200 b. Madras zijn verkocht tot 5 d. en 300 b. Surat tot 3⅛ a 3⅜. — Salpeter vast 39/3. — Indigo onveranderd, misschien iets flaauwer. 2185 k. werden geveild, waarvan 566 verkocht zijn. — Cochenille iets lager. Omzet 380 k. — Kamfer vast; 660 k. vonden nemers tot £ 7.15/ a £ 8.5/. — Jute over het algemeen hooger betaald, 3444 b. geveild, waarvan 2490 b. verkocht zijn. — Metalen. Schotsch IJzer 52. Zink vast £ 20.2/6. — Oliën. Lijn- 28/7½. Hull 28/1½. Raap- vast 41/6 en 44/. Terpentijn- 32/6 a 33/. — Talk. PYC disp. 52/9, Oct./Dec. 52/6 a 52/9 en Jan./Maart 53/ a 53/3.

Graanmarkt. Er was slechts weinig Engels. Tarwe ter markt, welke op de prijzen van ll. maandag gehouden werd; van buitenl. werd slechts weinig verkocht tot vorigen prijs. Meel gezocht. Gerst prijshoudend. Erwten en Boonen onveranderd. In Haver ging redelijk veel om en iets hoogere prijzen werden bedongen. Zaden nagenoeg onveranderd.

Van den 16 tot den 17 dezer werden ingevoerd 290 q. binnenl. en 5520 q. buitenl. Tarwe, 1200 q. buitenl. Gerst, 15,050 q. buitenl. Haver en 450 z. binnenl. en 800 z. en 9100 v. buitenl. Meel.

ANTWERPEN 18 Julij.

Koffij. Men meldt den verkoop van 2600 b. St. Domingo tot 40½ c. en 150 b. Brasiel tot 37½ c. — Granen stil. — Oliezaden. Lijnzaad wordt schaarsch, maar er gaat nog weinig om. Koolzaad f 16 a f 16½. — Van Katoen zijn 135 b. Louisiana en 98 b. Mobile verkocht. — Van Rijst 300 b. Arracan tot f 7 en van Suiker 171 k. Havana.

HAVRE 16 Julij.

Katoen. De week opent met zeer veel vraag en er zijn heden 1100 b. afgedaan. — Van Koffij vonden nemers 200 b. Haïti tot fr. 80½ en 90 b. Rio tot fr. 73. — Suiker. 166 vaten Antilles bedongen fr. 48½. — Van Indigo zijn 13 k. Bengaal verkocht. — Huiden. Omzet 482 gez. M.-V. tot fr. 82½ en 625 gez. Paarden- dito tot fr. 100. — Reuzel. 75 vaten vonden nemers tot fr. 60. — Van Palmolie zijn 168/m. kil. verkocht tot fr. 59. — Van Wol 225 b. la Plata tot fr. 2.20 a 2.55, en van Cacao 100 b. Para tot fr. 87½.

HAMBURG 18 Julij.

Koffij onveranderd en stil. — Zink. 1000 ctr. Aug./Sept. 13.6. — Raapolie loco 28, per Oct. 26.6 a 26.8. — Granen. Tarwe vast en Rogge stil.

Advertentiën.

VERTREK der SPOORTREINEN.

Hollandsche Spoorweg.

Van Rott. naar Amsterdam: 7, 9.30, 11.40, 3.30, 8
„ „ alleen n. 's Hage: 1.5 's midd., 9.50 's av.
„ Amst. naar Rotterdam: 8.5, 10.40, 1.25, 4.30, 7.45
„ 's Hage „ Rott.: 8.30, 10.18, 12.37, 3.39, 6.42, 8.15, 9.59
Aankomst te Rotterdam: 9.15, 11.5, 1.20, 4.25, 7.30, 9, 10.45

Spoorweg Antwerpen-Rotterdam.

Van Antwerpen: 7.40, 12.20, 3.50, 5.35; de laatste alleen tot Breda.
„ Breda: 6, 7.50, 12.35, 4.15.
„ Rotterdam naar Antwerpen en Breda: 5.30, 10.15, 3.—

Rhijn-Spoorweg.

Rott. n. Utr., Amst., Arnh.: 7.—, 10.—, 12.15, 1.30, 5.50, 8.25, 9.—
Amst. n. Utr. en Rott.: 6.40, 7.25, 10.25, 12.35, 2.30, 6.15, 8.30, 9.15
Arnh. n. Utr., Amst., Rott.: 6.30, 9.30, 11.35, 12.10, 12.30, 5.20, 7.55
Utrecht naar Rotterd.: 6.30, 8.40, 11.40, 1.25, 4.30, 7.30, 9.50
Gouda naar Rotterd.: 7.36, 9.34, 12.34, 2.8, 5.40, 8.28, 10.33
Aank. te Rotterd.: 8.15, 10.—, 1.—, 2.25, 6.30, 9.— 11.—

Gedrukt en uitgegeven bij
G. en C. A. van Reyn,
te Rotterdam.

BIJVOEGSEL,
behoorende tot de
ROTTERDAMSCHE COURANT
VAN
VRIJDAG 20 JULIJ 1860, N°. 172.

GEMEENTERAAD
VAN
ROTTERDAM.

Zitting van Donderdag 19 Julij.

Deze, wegens voortdurende ongesteldheid van den heer Burgemeester, onder voorzitterschap van den heer wethouder *Schadee* gehouden openbare vergadering werd door slechts 22 leden bijgewoond; afwezig waren, behalve den heer Burgemeester, de heeren *Beelaerts van Blokland, Blom, de Critter, Gleichman, van der Hoop, Hoynck van Papendrecht, van der Kun, Offers, Pincoffs, Reuchlin, van Rijckevorsel, Viruly* en *F. van Vollenhoven.*

Na het resumeren van de notulen der vorige vergadering, deelde de Voorzitter mede, dat de volgende stukken ingekomen waren:

1°, van Gedeputeerde Staten de goedkeuring op het Raadsbesluit wegens het dempen van een gedeelte der sloot in de Tuinderslaan. — Voor kennisgeving aangenomen.

2°, van dezelfden de goedkeuring op het Raadsbesluit, waarbij Burgemeester en Wethouders gemagtigd worden te procederen tegen hen die achterlijk zijn in de betaling der hoefslaggelden wegens den Overschieschen straatweg. — Aangenaam was het echter den Voorzitter te kunnen mededeelen, dat de procedure onnoodig geworden is, aangezien de achterstallige gelden thans betaald zijn, weshalve de mededeeling voor kennisgeving kon worden aangenomen.

3°, van dezelfden de goedkeuring op de rekening der dienstdoende schutterij. - - Voor kennisgeving aangenomen.

4°, van de commissie voor het burgerlijk Armbestuur eene aanbeveling van twee personen tot benoeming van eene vroedvrouw bij het Armbestuur, ter aanvulling van eene door overlijden ontstane vacature. — Ter visie gelegd, ten einde in de volgende vergadering tot eene benoeming over te gaan.

5°, van dezelfde commissie voordragten tot benoeming van drie leden der commissie, in de plaats van de heeren mr. H. C. Verniers van der Loeff, jhr. G. C. D. van Bommel en H. J. L. Minderop, welke met den heer W. Smalt als lid uit den Raad aan de beurt van aftreding zijn; die voordragten bestonden uit de heeren: 1°, mr. H. J. Burger en mr. L. J. H. Bouman; 2°, mr. G. J. Huygen en mr. J. J. de Berset, 3°, H. A. Marselis en mr. A. K. H. van der Ven. — Ter visie gelegd.

6°, eene missive van den heer mr. H. J. Burger, om te verzoeken bij de benoeming van leden der commissie voor het burgerlijk Armbestuur niet in aanmerking te komen. — Werd besloten daarvan kennis te geven aan de commissie voor het burgerlijk Armbestuur.

7°, van dezelfde commissie aanzoek om eene som van *f* 750, tot het verleenen van gratificatien aan het onderwijzend personeel op de gemeente armenscholen. — Ingewilligd.

8°, van de Kamer van koophandel alhier eene copie van het door die Kamer aan de Tweede Kamer der Staten-Generaal gerigt adres ter zake van de wet op de spoorwegen. — Ter visie gelegd.

9°, van den Gemeente-Ontvanger een voorstel tot het doen eener overschrijving op de begrooting wegens nog niet uitbetaalde coupons. — Goedgekeurd.

10°, van denzelfden het voorstel tot het doen eener overschrijving op de begrooting wegens nog te betalen kosten van verpleging in de bedelaarsgestichten. — Mede goedgekeurd.

11°, een voorstel van Burgemeester en Wethouders om het Maastrichtsche veerhuisje op nieuw voor één jaar a *f* 45 te verhuren aan den heer H. de Groot. - . Goedgekeurd.

12°, van den heer procureur Ruychaver afschrift van het vonnis der Arrondissements-Regtbank alhier in de zaak van den heer Middendorp. — Ter visie gelegd.

13°, eene missive van jhr. mr. F. W. A. Beelaerts van Blokland, houdende mededeeling dat hij zich verpligt ziet zijn ontslag te nemen als lid van den Raad, aangezien hij ten gevolge van zijne benoeming tot raadsheer in het Provinciaal Geregtshof van Zuidholland zijn domicilie van hier naar 's Gravenhage moet overbrengen. — Na zijn leedwezen te hebben geuit, dat men den heer Beelaerts van Blokland als lid van den Gemeenteraad moest missen, zeide de *Voorzitter* dat Burgemeester en Wethouders besloten hadden de kiezers tegen den 8 augustus op te roepen tot verkiezing van twee leden van den Raad ter vervulling der twee vacerende plaatsen, weshalve hij de Vergadering zou uitnoodigen straks over te gaan tot het benoemen der stem-bureaux. — De heer *van Reesema* vroeg, of dan niet gelijktijdig kon worden overgegaan tot benoeming van nog twee leden, aangezien het getal Raadsleden wegens de vermeerderde bevolking met twee zal moeten vermeerderd worden. — De *Voorzitter* antwoordde, dat Burgemeester en Wethouders zich te dezer zake tot het hooger bestuur gewend, doch ten antwoord bekomen hadden dat zulks nog geen plaats kon hebben, daar nog eene officiële kennisgeving wegens de vermeerdering der bevolking moest voorafgaan.

En 14°, van Burgemeester en Wethouders en de commissie ter zake der spoorwegzaak het voorstel om het volgend adres te rigten aan de Tweede Kamer der Staten-Generaal:

„*Aan de Tweede Kamer der Staten-Generaal.*

„Heeft de Raad der gemeente Rotterdam met groot leedwezen het wetsontwerp zien verwerpen, dat tot verwezenlijking moest leiden van spoorwegplannen, die hij gemeend had, niet maar alleen in het belang van Rotterdam en de verdere koopsteden aan de Maas, maar ook in dat van den geheelen Nederlandschen handel, krachtig te moeten ondersteunen, met geen mindere belangstelling heeft hij daarom toch kennis genomen van het thans ingediende spoorwegontwerp en de daarop betrekkelijke stukken.

„Voor zooverre daarbij nog maar alleen verschil bestond over de vraag om al of niet het beginsel van Staatsspoorwegen aan te nemen, zonder dat in de rigting van *Rotterdam* over *Dordrecht* naar den *Moerdijk*, die door den Raad met zooveel aandrang is voorgestaan, verandering was voorgesteld of deze lijn onder de aan te leggen spoorwegen wordt gemist, heeft de Raad gemeend den loop der zaak te moeten afwachten, daar hij zich niet geroepen achtte om te onderzoeken of het beginsel van Staatsspoorwegen al dan niet verkieslijk is boven hetgeen vroeger was voorgesteld en door hem ondersteund, en het hem toescheen voor het handelsverkeer onverschillig te zijn door wie de verbinding tot stand wordt gebragt, mits dit maar zoo spoedig en doelmatig mogelijk geschiede en daarbij geene locale of bijzondere belangen, ten nadeele van het algemeene belang, te veel op den voorgrond worden gesteld.

„Hierdoor wil de Raad echter in geenen deele gezegd hebben dat het ontwerp, ingeval van aanneming, naar zijne meening, voldoenden waarborg geeft dat dit laatste bij de uitvoering toch niet het geval zoude kunnen worden, of dat zelfs, in het algemeen, op het tot stand komen der thans voorgestelde lijnen mag worden gerekend, maar dit afhankelijk is gesteld ook van hoogst onzekere finantiele uitkomsten.

„Doch ook uit deze oogpunten wenscht de Raad thans niet in beoordeeling van het ontwerp te treden.

„Maar het is naar aanleiding van hetgeen in de memorie van beantwoording der Regering voorkomt omtrent *twee* punten, namelijk: *den overgang aan den Moerdijk en het thans voorgestelde uitgangspunt Breda voor den weg naar Rotterdam,* waarbij de belangen van de Zuidhollandsche koopsteden — zoo geheel in strijd zijn met hetgeen, naar het oordeel van den Raad, het algemeene belang van den Nederlandschen handel vordert — ten eenenmale uit het oog schijnen te worden verloren, dat hij het onverantwoordelijk acht langer het stilzwijgen te bewaren en zich dan ook gedrongen gevoelt deswege zijne bezwaren bij Uwe vergadering in te brengen.

„Omtrent het eerste punt kan de Raad kort zijn, door zich te veroorloven om te verwijzen naar hetgeen hieromtrent voorkomt in het adres, dezer dagen door de Kamer van Koophandel en Fabrieken alhier aan U ingediend, vooral waar de Kamer zegt „het werk, zoo „als het door de Regering wordt beraamd, is geenszins „doeltreffend te achten. Juist dan, wanneer zich de grootste „behoefte aan eene verbinding met *België*, en langs zijne „spoorwegen met andere Landen zal doen gevoelen; „wanneer de winter de stoom-scheepvaart belet, *juist dan* „zal de spoorweg voor langer of korter tijd onbruikbaar „zijn," en waarbij de Raad alleen nog wenscht te voegen, dat het onder alle omstandigheden voor den zoo belangrijken transito-handel *onontbeerlijk* te achten is dat eene verbinding, zoowel met *België* als naar den *linker Rijnoever, niet anders dan door een vasten overgang* aan den *Moerdijk* worde verkregen.

„Wat het tweede punt aangaat, heeft het al dadelijk de aandacht van den Raad getrokken hoe de lijn, die, in art. 2 van het ontwerp, is gezegd te loopen van *Rotterdam* langs *Dordrecht*, *Willemsdorp*, *Moerdijk* tot *Breda*, bij het nieuw voorgedragen art. 3 wordt genaamd de weg *naar Rotterdam;* en — terwijl voor de uitgangspunten van bijna al de andere lijnen de rigtingen zijn genomen zoo als die bij art. 2 zijn gesteld — voor *Rotterdam* eene uitzondering wordt gemaakt, en, zonder dat daarvoor eenige reden wordt aangevoerd, als 't ware met een enkelen pennetrek, eene omgekeerde rigting wordt aangenomen, ten gevolge waarvan nu niet meer, zoo als men mogt verwachten, *Rotterdam* maar *Breda* het uitgangspunt van de lijn wordt.

„Geheel in het duistere omtrent het doel dat hiermede wordt beoogd, zal de Raad zich deswege niet in welligt ongegronde gissingen verdiepen, maar hij schroomt niet met bescheidenheid te vragen, waartoe de aanleg van eene lijn van *Breda* naar den *Moerdijk* (waartusschen reeds eene verbinding bestaat) kan dienen, zoo lang de weg van *Rotterdam* althans niet tot *Willemsdorp* gelegd en in exploitatie gebragt is, en of de sommen, aan zoodanige op zich zelve weinig productive lijn besteed, niet genoegzaam als verspild te rekenen zouden zijn, indien welligt later finantiële of andere bezwaren mogten ontstaan, die de voortzetting van den weg tot *Rotterdam* zouden kunnen verhinderen of althans belangrijk vertragen?

„Die vragen verkrijgen te meer beteekenis, wanneer men daarbij in aanmerking neemt dat, ten gevolge van het drukke verkeer tusschen *Rotterdam* en *Dordrecht*, eene lijn tusschen die plaatsen op zich zelve reeds met eenig voordeel geëxploiteerd kan worden en dan slechts tot *Willemsdorp* behoeft te worden verlengd, om aan de te verwachten en tegen dien tijd welligt reeds in aanbouw zijnde brug over het Hollandsch Diep te kunnen aansluiten en reeds dadelijk — zoo lang de weg naar *Breda* niet gereed is — langs de *Antwerpensche* verbinding een verbeterden gemeenschapsweg met *Belgie* en den *linker Rijnoever* te bekomen.

„En wanneer nu het antwoord op deze vragen, naar de meening van den Raad, zoo voor de hand ligt en de weg die in deze gevolgd zoude moeten worden, om op de voordeeligste en spoedigste wijze eene lang gewenschte spoorwegverbinding aan den Nederlandschen handel en in 't bijzonder aan dien van de Zuid-Hollandsche koopsteden te verschaffen, zijns inziens, zoo duidelijk is aangewezen, maar desniettegenstaande een geheel tegenovergestelde weg schijnt te worden ingeslagen, dan kan de Raad de vraag niet onderdrukken waarmede dan toch *Rotterdam* en de verdere *Maassteden* het verdienen om zoo onmiskenbaar te worden achtergesteld, dat zij, in de plaats van eene spoorwegverbinding te zien bevorderen, waarop zij meenen billijke aanspraak te mogen maken en en die zij nimmer hebben getracht ten nadeele of met uitsluiting van andere Nederlandsche handelsplaatsen te verwerven, integendeel moeten ondervinden dat de verwezenlijking daarvan aan alle eventualiteiten wordt bloot gesteld, niet alleen tot groot nadeel voor de verdere ontwikkeling van haren *Transito-Handel*, maar met gevaar om deze voor geheel Nederland zoo gewigtige bron van welvaart geheel te doen *verloren gaan* en *aan het buitenland te zien prijs geven*, zoo als dit reeds, bij vorige gelegenheden, meer breedvoerig, zoowel door den Raad als door de Kamer van Koophandel en Fabrieken alhier, aan Uwe Vergadering is uiteengezet.

„Waar zulke belangen op nieuw worden bedreigd, acht de Raad zich verpligt om met den meesten ernst op deze miskenning, inzonderheid van de belangen van de door hem vertegenwoordigde gemeente, te wijzen, en de beide bovenbedoelde hoogst gewigtige punten van bezwaar meer bepaald onder Uwe aandacht te brengen, zonder van meer andere bedenkingen te spreken die met grond tegen het ontwerp zouden kunnen worden gemaakt; in het vertrouwen dat het hooge belang dat niet alleen *Rotterdam* maar *geheel Nederland* bij de zaak heeft door U volkomen zal worden erkend, en met dringend verzoek om dan ook Uwe goedkeurende stem te willen onthouden aan ieder ontwerp, waarin geen waarborg voor eene voldoende oplossing der gemaakte bezwaren mogt zijn gelegen."

Nadat dit ontwerp-adres door den heer Secretaris was voorgelezen, deed de *Voorzitter* uitkomen dat de overweging van hetzelve geen uitstel gedoogde, aangezien de Tweede Kamer reeds eenige dagen met de behandeling der spoorwegwet bezig was; hij stelde daarom voor de zaak terstond af te doen. — De heer *Löhnis* uitte de meening dat de tijd tot het indienen van dit adres reeds voorbij was, aangezien de discussien in de Tweede Kamer bereids te ver gevorderd waren; hij verklaarde zich derhalve tegen de opzending van het adres, maar voegde er bij dat hij in allen gevalle tegen de opzending geweest zou zijn, daar hij met velen in deze gemeente er mede instemde, dat de lijn niet wenschelijk is, ook al wordt de brug aan den Moerdijk gelegd; zijns oordeels moest de verbinding van noord en zuid door middel van eene lijn over Gorinchem plaats hebben. — De heer *van Stolk* verklaarde dat het hem onmogelijk was een zoo uitgebreid stuk als het thans medegedeelde na eene enkele voorlezing te beoordeelen. — De heer *van Oordt* stemde hiermede in. Naar het gehoorde te oordeelen vond hij het stuk wat bits; hij wilde wel eene krachtige taal, maar men behoefde daarom niets onaangenaams te zeggen. — Ook de heer *Plate* sprak in gelijken geest. — De *Voorzitter* antwoordde dat het ontwerp niet vroeger medegedeeld is kunnen worden; hij wees nader aan dat heden tot de indiening besloten moest worden, of dit adres anders alle doel zou missen. Hij sloeg voor het stuk nog eenmaal te lezen, als wanneer blijken zou dat geene zoo bitse termen gebezigd waren. — De heer *Obreen* was van gevoelen, dat na al wat men reeds over de spoorwegen gehoord en gelezen heeft de zaak wel dadelijk kon worden afgedaan; al was het laat, echter kon de inzending van het adres nog zijn nut hebben, en hij zou voor de opzending stemmen.

Het ontwerp-adres werd nu nog eenmaal gelezen en daarna werden de discussien daarover geopend. — De heer *Plate* bragt twee bedenkingen in het midden; ten eerste meende hij dat de spoorweg van Rotterdam naar Dordrecht zeer kostbaar zal zijn en dus niet met voordeel afzonderlijk geëxploiteerd zal kunnen worden; in de tweede plaats vond hij het eene bitse uitdrukking in het adres dat men vraagt wat Rotterdam toch gedaan heeft, dat zijne belangen zoo onmiskenbaar achtergesteld worden, en bovendien was zulks ook geen argument. — De *Voorzitter* antwoordde, wat de eerste aanmerking betreft, dat de daarop betrekkelijke passage in het adres met zeer veel reserve is gesteld, en wat de tweede bedenking aanging zag hij in de bedoelde zinsnede niets scherps: het was eene daadzaak en waarom zou men die niet zeggen. — De heer *van Oordt* deelde de door den heer Plate geopperde bedenkingen en achtte het voegzaam meer zachte uitdrukkingen te bezigen dan de in het ontwerp gebruikte; hij had hierbij onder anderen het oog op de uitdrukkingen: wij zullen ons niet verdiepen in gissingen; verspillen; miskennen. — Nadat de *Voorzitter* hierop weder kortelijk geantwoord had, erlangde de heer *van Reesema* het woord; ook hem deed het leed dat dit adres niet vroeger behandeld heeft kunnen worden, want ook hij zou het wenschelijk geacht hebben eenige veranderingen daarin te brengen; daar de tijd zulks nu evenwel niet toeliet, zou hij zich voor de aanneming van het adres verklaren. Hij had anders hier en daar wel iets hardere uitdrukkingen gewenscht, want als de belangen van Rotterdam niet in acht genomen zijn, dan mag, zijns oordeels, de Gemeenteraad van Rotterdam in een adres aan de Tweede Kamer zulks wel in goede, mannelijke en niet al te zachte taal te kennen geven. Tegenover het gevoelen van den heer Plate stelde hij als het zijne over, dat hij de lijn van Rotterdam over Dordrecht naar den Moerdijk voor het lucratiefste gedeelte van den weg houdt. Den heer Löhnis zou hij niet uitvoerig beantwoorden, omdat diens meening in dezen Raad niet gedeeld scheen te worden.

Na nog korte discussie werd tot stemming overgegaan en werd het adres zoo als het boven is medegedeeld onveranderd aangenomen met 18 tegen 4 stemmen; tegen stemden de heeren *Löhnis, Plate, van Stolk* en *van Oordt.*

Daarna werd overgegaan tot de benoeming van stem-bureaux voor de verkiezing van twee leden van den Gemeenteraad op 8 augustus aanstaande. De uitslag daarvan was dat de bureaux werden zamengesteld als volgt: 1ste bureau, voorzitter de heer *J. van Vollenhoven* en leden de heeren *Ledeboer* en *van der Hoop;* 2de bureau, voorzitter de heer *Hoffmann* en leden de heeren *van Oordt* en *Obreen;* 3de bureau, voorzitter de heer Burgemeester en leden de heeren *Eickma* en *Hoynck van Papendrecht.*

Niets meer te behandelen zijnde werd de zitting gesloten.

STATEN-GENERAAL.

Tweede Kamer.

Zitting van Donderdag 19 Julij.

In den aanvang dezer zitting heeft de heer Schimmelpenninck verlof gevraagd en bekomen, om op een nader te bepalen dag tot den Minister van Buitenlandsche Zaken te rigten de navolgende twee vragen: 1°, of de Regering kennis draagt van den moord gepleegd op den Ned. consul te Damascus, en 2°, of er maatregelen zijn genomen tot handhaving der nationale waardigheid, tot bescherming onzer belangen en om, zoo mogelijk, de herhaling van gruwelen, als thans in Syrië voorvallen, te helpen vermijden. Tot toelichting van dit verlof, door den spreker gevraagd, schetste hij in korte trekken de gruwelen in Syrië gepleegd, en hoe in het Engelsche Hoogerhuis was bevestigd de laatste moord, op 500 Christenen te Damascus gepleegd en daaronder ook op den Ned. consul. Wanneer men, zeide de spreker o. a., als mensch en als Christen de rampen moest betreuren, welke thans zoovele medemenschen treffen en die ook eene zwakke of misdadige Regering scheen niet te kunnen of willen beletten, achtte hij als lid der Nederlandsche Vertegenwoordiging zich verpligt deze zaak in de Kamer ter sprake te brengen, te meer nu Nederlandsche belangen daarbij waren betrokken.

Gelijk gezegd is, zal op een nader te bepalen dag de heer Schimmelpenninck in de gelegenheid worden gesteld, boven medegedeelde vragen tot den Minister van Buitenlandsche Zaken te rigten.

Daarna werd voortgezet en ten einde gebragt de beraadslaging over art. 1 van het wetsontwerp tot aanleg van spoorwegen en het daarop ingediende amendement van den heer Thorbecke en 13 andere leden.

De heer *van der Linden* was de eerste spreker. Hij behandelde onderscheidene vragen: 1°, zijn spoorwegen van Staatswege aangelegd te verkiezen boven particuliere spoorwegen? 2°, is ons Land zoo bijzonder ingerigt dat hier Staatsspoorwegen de voorkeur zouden verdienen? Beide vragen werden door den spreker ontkennend beantwoord, en uit die ontkennende beantwoording trok hij de slotsom dat zoolang men keus had, men het betere moest nemen voor het slechtere, en derhalve geconcessioneerde spoorwegen moest verkiezen boven Staatsspoorwegen. De derde vraag was: Verkeert de zaak der spoorwegen voor ons Land thans in dien toestand dat we geen andere keus meer hadden, dan òf Staatsspoorwegen òf geene spoorwegen. Dit was de *Cardo quaestionis*, en dit punt was zijns inziens niet aangetoond in de discussie; hij wenschte het te onderzoeken zonder politieke inmenging, want hij was het eens met den President-Minister, dat politieke discussien hier niet te pas kwamen. Hij ging verder en beweerde dat men alle wetten alleen naar hare innerlijke waarde moest beoordeelen en het ware z. i. te wenschen geweest, dat allen aldus gehandeld en nooit gezien hadden op de personen maar wel op de zaken. Hij stelde derhalve alleen de vraag, of wij in dien toestand verkeerden, dat er geen andere keus overbleef tusschen Staatsspoorwegen en geene spoorwegen. Spreker betoogde nu dat er geen bewijs geleverd was, noch door de Regering noch door de voorstanders der wet, dat geene keuze meer was overgebleven. Men zeide wel, dat men thans zoo ver was gekomen dat zelfs niet meer mogt worden onderzocht of eene lijn meer of eene lijn minder werd aangelegd. Die op deze wijze de wet verdedigden waren in strijd met den Minister van Finantien, die in 1858 beweerd had, dat spoorwegen een mode-artikel waren (en hier las de spreker daartoe betrekkelijke zinsneden uit eene vroegere redevoering van den heer van Hall voor). Wanneer aan de behoefte der spoorwegen nog niet was voldaan, dan was het de schuld der Regering, die de particuliere krachten heeft onderdrukt, ten betooge van welke stelling spreker in eene herinnering treedt van al hetgeen gedurende de laatste jaren met aangevraagde concessien was voorgevallen. Thans riep men dat de particuliere krachten zijn te kort geschoten; thans wilde men blind weg voorthollen. Spreker wilde daarentegen eene ernstige proef nemen en daarom zou hij zich met het voorgedragen amendement vereenigen. De aannemelijkheid van het amendement werd door den spreker betoogd door eene wederlegging van de drie hoofdargumenten daartegen, gisteren door den heer de Kempenaer aangevoerd. 1°. Beweerde de spreker dat het voorstel wel degelijk hetzelfde beginsel huldigde als de wet; de Minister van Binnenlandsche Zaken zelf had dit erkend; maar het voorstel huldigde dit voorstel slechts conditioneel. Overigens werd over geen enkel amendement de Raad van State gehoord of werd het in de afdeelingen onderzocht. Dit waren dus exceptiën, waarvan de spreker volstrekt niet hield, omdat ze het werk maar ophielden en belemmerden te handelen, 2°. Antwoordde de spreker den heer de Kempenaer dat, indien het amendement werd aangenomen en het dan bleek, dat volgende artt. der wet daarmede niet in overeenstemming waren, die artt. zouden worden gewijzigd, zoodat ook dit punt geen bezwaar tegen de aanneming van de wet zou uitmaken. Wat 3°, betrof, de onuitvoerlijkheid der wet, spreker zou dit argument ter wederlegging overlaten aan hen, die het hadden voorgesteld; hij wilde alleen dit zeggen, dat het amendement geen dolk was die het hart van de wet trof, want dat het niets anders bedoelde dan alvorens over te gaan tot spoorwegen van Staatswege nog eene ernstige proef te nemen met het concessiestelsel. Het amendement liet het beginsel der wet ongeschonden en beoogde ook niet een onbepaald uitstel. Spreker had dan ook met leedwezen gezien dat de Reg. de bedreiging van uittrekking der wet in de discussie geworpen had. Die bedreiging: Indien ge niet aanneemt wat wij u bieden krijgt ge niets, mogt z. i. nooit komen uit den mond eener Regering; en hij zou het onverantwoordelijk achten indien de Regering in eene zoo belangrijke zaak als deze haar wil en geen andere toeliet. Vervolgens behandelde de spreker het meermalen besproken punt omtrent de zekerheid van de uitvoering van het Regeringsplan en rigtte daarbij het woord tot den heer Dirks, die deze zekerheid gisteren had gevonden in het regt van initiatief en in het regt van motie van orde, dat de Kamer bezit. Ten aanzien van het eerste regt verlangde spreker eenige nadere explicatie; daar hij het verband tusschen dat regt en de uitvoering der wet niet vatte. Wat betreft het regt van motie van orde herinnerde de spreker den weinigen invloed dien de verschillende motien van orde, in den laatsten tijd door de Regering aangenomen, op de handeling der Regering had gehad: een invloed die daarop nederkwam, dat de Regering zegt: motien van orde kunt ge aannemen, maar ik doe toch anders. Spreker zag dus in beiderlei regt geen waarborg voor de uitvoering van deze wet. Ten slotte deed hij twee vragen: 1°, wanneer jaarlijks 10 millioenen zouden worden bestemd voor spoorwegen, waarvan volgens de berekening der Regering 15 pct. komt voor het materieel, hoe dan de Minister denkt te doen met de aanbestedingen? 2°, wat geschieden zal wanneer de spoorwegen klaar zijn, dat wil zeggen, hoe moet dan met de exploitatie worden gehandeld?

De heer *Delprat* (bijna niet verstaanbaar) betoogde dat het voorgestelde amendement niet aannemelijk is, vooral op den volgenden grond: Wil men spoorwegen doen aanleggen door particulieren, dan moet men deze volkomen vrijheid laten bij de berekening van hun plan, in de keuze en rigting der lijnen, of men moet in de wet die lijnen met zoo veel juistheid omschrijven dat de particulieren in staat zijn daarop hunne berekeningen te bouwen. De wet gaf echter de rigting in groote trekken aan; dit was niet voldoende om te strekken tot basis van berekeningen voor particulieren; en zou het nu wenschelijk, ja zelfs mogelijk zijn, om in deze Vergadering elke lijn met de meest mogelijke naauwkeurigheid in de wet te traceren? Spreker was uit dien hoofde tegen het amendement, omdat het niet zou leiden tot eenig practisch resultaat. Het voorstel was bovendien verwerpelijk, ook nog uit een ander oogpunt. De bestrijders der wet beweren dat spoorwegen van Staatswege 100 millioen zouden kosten, zonder uitzigt in eene reeks van jaren op eenige inkomst, dat zij niet alleen de zedelijkheid onzer Natie maar zelfs onzer constitutionele instellingen zou bederven; en zij die dat beweerden stellen nu in het amendement voor Staatsspoorwegen in geval geene spoorwegen bij concessie konden worden verleend; en nu meende de spreker, dat wanneer zoo groote gevaren werkelijk waren verbonden aan het stelsel van Staatsspoorwegen, de bestrijders van die wegen tot de consequente conclusie moesten komen: in geen geval Staatsspoorwegen, daar het nut van die wegen nooit kon opwegen tegen het bederf van de zedelijkheid onzer Natie en vooral tegen het bederf van onze constitutionele instellingen! Spreker zou dus tegen het amendement en voor de wet stemmen.

De heer *van Lijnden* achtte de qualificatie, door den heer de Poorter van het amendement gegeven zeer juist, evenzeer als hetgeen de Minister van Binnenlandsche Zaken er bij heeft gevoegd. Het was een dolk die het hart van de wet trof, zoodat er de dood op volgen zou. Dit werd tegengesproken en geen wonder, de liberalisten hadden afkeer van de doodstraf, hadden afkeer van het storten van bloed. Men had bovenal geklaagd over de bedreiging van de intrekking der wet door de Regering gedaan; hij kon in de verklaring des Ministers geene bedreiging zien; want die Minister had de verklaring niet behoeven af te leggen; zij was een logisch gevolg van het amendement zelf. Met verwondering had hij sommige namen onder het voorstel van den heer Thorbecke zien geteekend, bijv. die van de heeren Wintgens en Duymaer van Twist. De eerste toch had in zijne rede van 7 nov. een donker tafereel opgehangen van de wijze waarop particulieren spoorwegen exploiteerden, terwijl die spreker ten slotte verklaard had meer over te hellen tot Staatsspoorwegen dan tot particuliere. De heer Duymaer van Twist had den 11 nov. zijne teleurstelling geopenbaard over de groote offers die concessien in subsidie en garantie eischten, en betoogd, dat, indien men dergelijke offers moest brengen, men tegen veel minder geldelijk bezwaar Staatsspoorwegen zou kunnen aanleggen. Waarschijnlijk zouden die leden van overtuiging zijn veranderd en moest spr. dit eerbiedigen. Hoe het echter zij, men had in den loop der discussien hooghartige eischen gedaan in naam van de wetenschap, en de voldoening daarvan verlangd al waren die eischen ook in strijd met de ervaring. Hij zag daarin niets vreemds, want ook op een ander terrein zag men de wetenschap met driestheid, ja met onbeschaamdheid, eischen doen, al waren die ook in strijd met hoogere dan menschelijke beslissingen. Als

een dier eischen wordt uit naam van de wetenschap als axioma geproclameerd, dat Staatsspoorwegen waren doodelijk voor de particuliere industrie. Tegenover dat axioma wilde de spr. slechts een enkel voorbeeld geput uit de ervaring overstellen: het voorbeeld van den Rijnspoorweg. Zoolang die weg als het ware den Staat toebehoorde werden al de rijtuigen gemaakt te Utrecht, de locomotieven te Amsterdam, al het hout werd geleverd door eene groote firma te Utrecht, enz. Toen de weg in Engelsche handen is gekomen verkreeg de particuliere industrie in ons Land niets en die van Engeland genoot en geniet nog al de voordeelen. Daarbij komt nog dat als Staatsweg de leveranciers betaald werden in klinkende specie; als weg eener Maatschappij in papieren actien. De wetenschap moge het laatste verkieslijker achten, de particuliere industrie heeft liever geld in den zak (gelach). Indien men verder naging dat de meeste kanalen en wegen door den Staat aangelegd inproductief zijn, zou dan het publiek belang hebben medegebragt, dat de lessen der wetenschap waren gevolgd en dat men geene kanalen en geene wegen had aangelegd? Indien de wetenschap zoo onverbiddelijk was, waarom had dan de heer van Bosse, een harer priesters, voorgesteld het kanaal van Holland op zijn smalst voor rekening van den Staat aan te leggen? Komende tot de redevoering van den heer Thorbecke wenschte de spr. slechts eene enkele assertie te weerspreken, nl. dat in Frankrijk geen enkele Staatsspoorweg zou bestaan. Spreker beweerde dat dit niet was overeenkomstig met de waarheid. De groote weg van Lyon was aangelegd door den Staat en in lateren tijd overgedragen aan eene Maatschappij. Hij eindigde met op het verwijt, door de oppositie gerigt aan de Regering, dat deze niet had gevolgd de wenken in het voorl. verslag, te antwoorden met het volgende citaat uit de redevoering van den heer Wintgens van 7 november jl., thans een der medevoorstellers van het amendement. „De Regering mag haar standpunt „niet inruimen, mag hare zelfstandigheid niet prijs „geven aan de inzigten der Vertegenwoordiging. De „Regering, zal zij slagen, moet hebben haar eigen „stelsel en moet met onwrikbare standvastigheid dat „stelsel handhaven. En zoo eene Regering het wijs „en voorzigtig mogt achten, af te gaan op hetgeen „haar soms bij adressen of bij motien van orde, soms „in verslagen, soms op andere wijze, door de Kamer „wordt kenbaar gemaakt, zij zou op niets anders dan „op misvatting en teleurstelling kunnen rekenen."

De heer *Wintgens* betreurde het, in antwoord op den vorigen spreker, dat men de aandacht van de groote zaak trachtte af te leiden, door die te vestigen op de personen. Hij voor zich wenschte niets liever dan dat alle persoonlijke en politieke beweegredenen bij het debat vermeden werden en dat men alleen de gewigtige vraag in overweging nam, of het belang des Lands niet dringend vorderde het nemen van een ernstige proef, alvorens over te gaan tot het stelsel van Staatsspoorwegen. Intusschen verheugde het hem dat de vorige spreker zijne vroegere rede in herinnering had gebragt; want hij twijfelde niet of een onbevooroordeelde herlezing dier redevoering zou aan elk lid der Kamer de overtuiging schenken, dat hij zich niet ongelijk was geworden, maar dat hij ook nu trachtte te bereiken wat vroeger zijne stelling was: ontwikkeling van de particuliere nijverheid, doch indien deze te kort schoot, aanleg van Staatswege, maar ook dan alleen.

De heer *de Brauw* verklaarde niet te zijn een bepaald tegenstander van Staatsspoorwegen, maar hij erkende dat de aanleg door particulieren verkieslijk was. Dit was zijn standpunt tegenover de wet en tegenover het amendement. Eerst dan, wanneer hij geene spoorwegen bij concessie kon krijgen, zou hij Staatsspoorwegen aannemen. De gronden, waarop deze meening steunden, werden door den spreker ontwikkeld; zij kwamen overeen met die door vorige bestrijders van het beginsel der wet aangetoond. Bovendien trad hij in eene finantiële berekening, waaruit spreker de slotsom afleidde, dat, met inbegrip van het verlies der rente, nu niet te besparen door amortisatie, spoorwegen van Staatswege over 100 jaren zouden kosten 300 millioen, terwijl die bij concessie slechts kosten zouden 168 millioen. Spreker doorliep verder de [illegible] meermalen ontwikkelde gronden, dat de particulieren goedkooper bouwden dan de Staat; dat de concessien niet allen neerkwamen op agiotage en tripotage; dat de Staat onvermijdelijk ook de exploitatie zou moeten overnemen, hetgeen hem voorkwam de meest bedenkelijke zijde te zijn van het plan. Wat het amendement betrof, erkende de spreker gaarne, dat daardoor ligt een uitstel van een half jaar zou worden veroorzaakt, maar het belang van de zaak leverde, dacht hem, daartegen geen overwegend bezwaar op. Het karakter van het amendement was door den Minister van Binnenlandsche Zaken geschetst te zijn een omweg om een zeker doel te bereiken; hij voor zich had er geen ander doel mede dan om op de beste wijze te bereiken, datgene wat allen wenschten. Rondweg verklaarde hij weinig of geen vertrouwen te hebben in dit Kabinet, en nog ronder wilde hij te kennen geven, dat dit was om den man die aan het Hoofd stond van het Kabinet. Nader zou er wel gelegenheid zijn dit punt te onderzoeken, maar sedert 1853 had hij van dien Staatsman zooveel gezien, dat hij in hem geen vertrouwen kon stellen. Dit zou hem evenwel niet beletten aan te nemen elke wet, die naar zijne overtuiging 's Lands belang kon bevorderen, ofschoon hij ook in dat opzigt niet zoo ver zou willen gaan als de heer Heemskerk Az., die met den maarschalk Bugeaud, zelfs van den duivel een goed plan zou aannemen. Indien men het karakter van het amendement noemde een omweg om een zeker doel te bereiken, dan zou men aan den anderen kant van de wet kunnen zeggen: men spiegelt u voor een groot net van spoorwegen, maar slechts voor een deel zal daaraan gevolg worden gegeven en de leden der Kamer zouden zeer wel begrijpen welke deelen van dat net zouden achter blijven. Te dien aanzien is de blik van den eersten spreker in deze discussie (de heer van der Veen) zeer juist geweest. Men zegt, die uitvoering is verzekerd, want de Vertegenwoordiging zal er jaarlijks over oordeelen. Zou men niet kunnen antwoorden: kan het niet zijn dat, wanneer eenmaal sommige spoorweglijnen zijn aangelegd, het misschien aan de Vertegenwoordiging doelmatig zal toeschijnen om geene meerdere aan te leggen? Spreker ziet in de wet niet anders dan een middel om de Natie tot bedaren te brengen. Het tegenwoordig hoofd van het Kabinet had aan de Natie reeds eenmaal een *calmans* toegediend; spreker verlangde niet het *reitereture*.

De heer *Mackay* nam onderscheidene bedenkingen op die door verschillende sprekers tegen de wet waren gemaakt: 1.° Dat men de Kamer vrees aanjoeg en gebruik maakte van den haast dien men had om spoorwegen te krijgen. Spreker liet zich geen vrees aanjagen, en ofschoon hij geen haast had, zag hij toch de noodzakelijkheid in om eindelijk eens tot spoorwegen te geraken. Het *fines litere oportet* scheen hier van toepassing te zijn. 2°. Dat de proef met subsidie, gelijk de heer Betz had betoogd, nog niet was genomen. Dit achtte spreker een versleten argument, want reeds in 1857 had men garantie als middel aangenomen; later in 1858 heeft men daartoe nog het middel van subsidie moeten voegen en hoe kan men nu weder zeggen dat men zijne toevlugt tot enkele subsidie moest nemen. Ziet men dan ook alle ernstige concessien in, dan blijkt het dat zij niet alleen vragen subsidie maar ook garantie, maar ook het maken van bruggen bovendien. Neen, bij beide stelsels bestonden even gewigtige bezwaren en dit bleek daaruit dat de tegenwoordige Minister van Finantien het plan van den vorigen had bestreden, gelijk de vorige Minister van Finantien het plan van den tegenwoordige bestrijdt. En wanneer spreker nu zag, dat aanleg van spoorwegen door de particuliere industrie slechts mogelijk was door eene zoo groote mate van ondersteuning van wege den Staat, dat het waarlijk geene particuliere industrie meer heeten mogt, dan gaf hij de voorkeur aan spoorwegen voor rekening van den Staat. 3.° Men wilde geen net, maar wel eene enkele lijn, maar spreker vroeg welke lijn dan zou kunnen worden gemist? Hij herinnerde hoe oorspronkelijk het denkbeeld was eene Noorderlijn aan te leggen, hoe de Kamer toen had aangedrongen op eene Zuiderlijn, hoe het Ministerie voor dien aandrang was bezweken en tegelijker tijd eene Noorder- en eene Zuiderlijn had aangenomen. Daaruit bleek dus dat men wel verpligt was een net daar te stellen en dat ook bij het concessie-stelsel de aandrang even groot was als bij Staatsspoorwegen. 4.° Had men aanmerking gemaakt op het beginnen op acht punten tegelijk; maar spreker meende dat dit een goeden indruk zou maken op de bevolking en dat hij daarbij had gedacht aan de aansluiting van en exploitatie van kleine lijnen, gelijk van Maastricht naar Sittard, van Arnhem naar Venlo enz. Ook de concessionarissen Montauban van Swijndregt dachten alzoo, want deze wilden op 10 punten tegelijk beginnen.

Wat nu het amendement betreft ontkende de spreker dat het huldigde hetzelfde stelsel als de wet. Indien het zoo ware zou het dan consequent zijn van de voorstellers dat zij bij hunne krasse argumenten ook voegden dat Staatsspoorwegen de finantien en de constitutionele beginselen zouden ruïneren? Spreker meende dat het constitutioneler ware gehandeld, indien de bestrijders zich eenvoudig hadden bepaald tot bestrijding en verwerping der wet. Wanneer hij de wet verdedigde trad hij niet op als ministerieel man. Het Ministerie zelf zou zeggen: *non tali auxilio defensoribus antirevolutionaribus istis* (gelach). Hij had ook geen offerfeest van overtuiging te vieren; hij was niet ministerieel, maar als hij het zeggen mogt materieel, dat wil zeggen subordinaat nam hij het middel aan om spoorwegen te krijgen; bij hem was de hoofdkwestie dat men ze kreeg. Hij vreesde dat men ze op andere wijs niet meer zou krijgen, en dat de ondervinding nu reeds aantoont dat het zou gaan met de Kamer ten aanzien van spoorwegen als met hen die in een winkel afdingende eindelijk toch bekocht zouden zijn. Het was om deze redenen dat hij de wet zou aannemen, met de volle overtuiging dat hij daardoor als volksvertegenwoordiger naar zijn geweten de algemeene belangen met kracht had bevorderd.

De heer *van Hall*, *Minister van Finantien*, verklaarde ook nu niet te zullen treden in eenige beantwoording van hetgeen nu en dan en in de laatste plaats door den heer de Brauw tegen hem persoonlijk gerigt was geworden. De Minister zou het zich blijmoedig getroosten, dat hij het vertrouwen verloren had van dien spreker. De Minister kende daarvan de redenen, en indien de groote meerderheid der Vergadering ze kende, dan was hij overtuigd, dat zij de gronden zouden billijken waarop de Minister dat vertrouwen scheen te hebben verloren. Op de herinnering door den heer van der Linden gedaan aan eene redevoering des Ministers in 1858, antwoordde hij, dat die rede was uitgesproken in eene incidentele discussie en dat ze slechts de strekking heeft gehad om te steunen het gevoelen van den toenmaligen Minister van Finantien, dat men zich van de gevolgen der spoorwegen geene te groote illusien maken moest; maar dat hij, zoo dikwerf de zaak zelve ernstig ter sprake was, zich even ernstig ten voordeele der spoorwegen had verklaard. De Minister wilde zich niet behelpen met hetgeen eens de heer Thorbecke antwoordde, toen men dezen op diens antecedenten had gewezen; maar hij zou zich bepalen tot de zaak zelve.

De Minister besprak nu het voorgestelde amendement en de rede van toelichting door den heer Thorbecke gegeven. In alle details zou hij niet treden, daar de heer Heemskerk reeds eenige onnaauwkeurigheden in die rede had geconstateerd en hem, de Minister, de tijd tot controleren ook had ontbroken. Hij zou in het algemeen slechts dit zeggen, dat wij juist verkeerden in dien toestand van de kleine Staten in Duitschland, waarvan de heer Thorbecke had gewaagd. In Pruissen zelf, ofschoon een groote Staat, trachtte men zooveel doenlijk alle particuliere spoorwegen te brengen in het bezit van den Staat. In Frankrijk waren alle spoorwegen ineengesmolten in eene Maatschappij, omdat het Gouvernement daar niet de kracht eener groote Maatschappij behoefde te vreezen. In België daarentegen was men zoo zeer overtuigd van het belang dat een kleine Staat had bij Staatsspoorwegen, dat eene poging om die aan particulieren over te doen van alle zijden den grootsten weerstand had ontmoet. Er waren leden in de Vergadering die, om dit punt te onderzoeken, opzettelijk eene reis naar Brussel hadden gedaan en deze konden getuigen of de Minister niet de volle waarheid sprak. Er was in België geen enkel denkend ingezeten, ten zij hij door eigenbelang was gedreven, of hij hield met kracht aan het bezit van Staatsspoorwegen vast. De vergelijking van den heer Thorbecke met andere Landen ging dus niet op. Evenmin meende de Min. dat het beroep van dien spreker op onze geschiedenis juist is geweest.

Hij beweerde dat, met uitzondering van enkele indijkingen of kanalen, al onze wegen en al onze kanalen werken waren van den Staat, van de provincie of van de gemeente. Het amendement zelf moest strekken om de nadeelen te keeren van Staatsspoorwegen; de Minister meende dat het betoog niet kon gemeend zijn of het amendement was eene poging om een hinderlaag aan de Kamer te leggen; want het slot van het amendement gaf ook in gegeven gevallen Staatsspoorwegen. Wanneer men zich den toestand dacht, die na de aanneming van het amendement zou worden geboren, dat zou men moeten erkennen dat men misschien over een jaar zou hebben dezelfde discussie als thans en dat de heer Thorbecke die (hetzij tot zijn lof gezegd) een eenmaal opgevat denkbeeld niet ligt laat varen, over een jaar met datzelfde amendement weder in de Kamer zou staan, daar ook dan niet het bewijs kan zijn geleverd dat men de voordeeligste voorwaarden bij concessie zou hebben bedongen. Het betoog van den heer Thorbecke, hoe mooi ook ingekleed, was niet gemeend, want het was onvolledig en eenzijdig. Immers die spreker had met stilzwijgen voorbijgegaan al de gronden die door de Regering waren aangevoerd, tot bewijs dat het stelsel van Staatsspoorwegen moest worden aangenomen. De Min. moest er op wijzen hoe men kunstmatig had geëlimineerd de gewigtige gronden die voor de aanneming van dat stelsel pleiten. Men is ze met stilzwijgen voorbijgegaan. De heer van der Linden was er duidelijker voor uitgekomen; deze had gezegd dat de kwestie door de Regering niet was gemoveerd. Dat ontkende de Minister met den meesten ernst en nadruk. Die gronden staan in alle stukken der Regering ontwikkeld; zij zijn zelfs van meer vitaal belang, dan de vraag of de spoorwegen 10 of 20 millioen duurder zouden komen te staan. Uit het politiek en uit het handelsbelang mag niet worden gedoogd dat vreemden meester zijn van onze communicatie-middelen. Groote vreemde maatschappijen zijn in eenen kleinen Staat eene magt in den Staat en kunnen tot diplomatieke collisien aanleiding geven die voor een klein Land als het onze hoogst gevaarlijk zijn. In een klein Land is de kwestie van Staatsspoorwegen in een geheel anderen toestand dan in groote Landen. De Minister herinnert hier eene pittoreske uitdrukking van den heer Thorbecke; deze had eens gezegd: Engeland heeft een sterke maag, het kan verduren wat wij niet kunnen verduren. Deze uitdrukking was hier zeer gepast. Wat Frankrijk dulden kan, kunnen wij niet verdragen; die groote compagnien zijn met betrekking tot het magtige Frankrijk niets, maar ze zijn in ons Land zeer veel en het is nu reeds de vraag of de bestaande maatschappijen hier te Lande niet bereids haar invloed hebben doen gevoelen. Er komt bij dat wanneer vreemde Staten ter bevordering van den transito-handel hunne tarieven verlagen, Nederland dit ook zal moeten doen en zulks alleen mogelijk zou zijn wanneer de weg aan den Staat toebehoort.

Ten aanzien van het amendement beweerde de Minister dat ook dan, wanneer het niet ware een dolksteek voor de wet, het onwaarschijnlijk was, dat het ooit zou slagen en te dien einde beriep hij zich op hetgeen men sedert 1854 had gezien. Sedert dien tijd had men de deur voor alle concessien wijd opengezet; doch ze waren allen nadat concessie was gegeven in het water gevallen. Ook het lot van de concessie ten vorige jare verleend, ook wanneer de Eerste Kamer die had aangenomen, zou zijn geweest, dat de kapitalisten ongeneigd waren om het geld te geven, omdat zij ten aanzien van aflossing en amortisatie verandering in de concessie verlangden; en daar nu niet ondersteld mag worden dat een der vorige Ministers zoodanige verandering zou hebben toegelaten, mogt daaruit worden besloten, dat van die concessie niets zou zijn tot stand gekomen.

De heeren Montauban c. s. kende de Minister niet, maar hij durft beweren dat zij de kapitalen tot den aanleg niet bijeen hadden. Eindelijk de concessie der heeren Bredius c. s., en hier wilde de Minister verhalen wat hem met die heeren was gebeurd, ook tot bewijs hoe weinig vertrouwen men stellen kon in mededeelingen van de dagbladen, ook wanneer die mededeelingen geteekend waren. De heeren Bredius c. s. hadden bij den Minister audientie gevraagd en hij had die verleend. Onbeleefd had hij ze niet behandeld, dit was zijne gewoonte niet; maar wel had hij hun gezegd dat het thans nutteloos was over de concessie te spreken, aangezien een Regeringsplan tot aanleg van Staatsspoorwegen aanhangig was. De heeren Bredius c. s. zeiden toen dat zij waren gekomen om den Minister de stukken te doen zien, ten bewijze dat zij het geld hadden, en de Minister had zoo weinig achteloos die stukken op zijde geschoven, dat hij de datums der stukken had opgeteekend en onmiddellijk na het vertrek der heeren aan zijnen Kabinets-secretaris den hoofdinhoud had gedicteerd van hetgeen die stukken behelsden. De Minister had toen gezegd: „ik constateer dat gij naar mijne „overtuiging het geld niet hebt", waarop de heeren Bredius c. s. in discussie wilden treden, en toen had de Minister geantwoord: „een Minister discuteert „niet, maar geeft zijne discussie." En wat was nu uit die stukken der heeren Bredius gebleken? Dat zekere *constructeurs de chemins de fer* zich verpligten eene naamlooze maatschappij op te rigten; dat zij zich ten allen tijde reserveerden het regt om zonder eenige reden te geven de gelden te weigeren, en dat in de statuten der Maatschappij moest worden opgenomen dat die heeren alles moeten leveren wat er te leveren was. Wanneer op gelijke wijze het geld moest zijn verkregen voor de vorige concessie, dan voorzeker mogt Nederland zich verheugen dat de Eerste Kamer de concessie had verworpen. — Nog merkte de Minister tegen het amendement op, dat in het eigen stelsel der voorstellers twee voorname punten daarvan waren vergeten, nl. de openbare mededinging en het storten van een waarborg-kapitaal. Wilde men openbare mededinging dan moest er worden gemaakt een *cahier de charge* voor allen gelijk, en dat geschiedde hier niet. In ieder geval, indien men den weg van het amendement insloeg, dan zou ten vroegste de Regering in de maand mei 1861 in staat kunnen zijn eene keuze te doen en dus eerst over een jaar eene wet brengen in de Kamer; maar dan zou op nieuw de heer Thorbecke over de kwestie van Staatsspoorwegen, gelijk nu, debatteren. Het amendement was dus onuitvoerlijk, bragt de zaak geen stap verder, integendeel vertraagde die al meer en meer en was derhalve naar des Ministers meening onaannemelijk.

De heer *Thorbecke* bepaalde zich tot slechts enkele opmerkingen: 1°, betoogde hij dat het meer constitutioneel was, om, wanneer men afkeurde, iets daarvoor in de plaats stellen dan eenvoudig af te keuren; 2°, dat hij zich overtuigd hield, dat dit amendement binnen eenige maanden tot eene uitkomst zou leiden en dat bij eene zoo gewigtige zaak een uitstel van eenige maanden geen overwegend bezwaar kon opleveren; 3°, dat de bedoeling van het amendement wel degelijk was openbare mededinging; dat dit evenwel was overgelaten aan het Gouvernement, daar het doel van het amendement niet kon zijn eene geheele wet op het verleenen van concessien voor te stellen; 4°, dat wanneer de Regering beweerde, dat hare argumenten in de Memorie van Beantwoording niet waren wederlegd, hij spreker meende te mogen antwoorden dat het niet noodig was, omdat de Regering van hare zijde niet weerlegd had de gronden van bestrijding in het voorl. verslag aangevoerd; 5°, dat het onjuist was van den heer Heemskerk hem te betichten van onnaauwkeurigheden in hetgeen spreker gisteren had medegedeeld omtrent de uitkomst der exploitatie van de Belgische Staatsspoorwegen gedurende de eerste 17 jaren, hetgeen spreker bewees door eene aanhaling uit het bekende werkje van Malou; 6°, dat hij niet gelijk de Regering zooveel hechtte aan den eigendom van den weg. De Regering had wel een donker tafereel opgehangen van die maatschappijen, maar spreker bedoelde geene onsoliede maar soliede maatschappijen en met zoodanige maatschappijen onderworpen aan de Nederlandsche wet, zou Nederland geen gevaar loopen. In allen gevalle meende de spreker bewees deze vreesaanjaging van het Gouvernement dat het stelsel van exploitatie in deze wet bedoeld, niet zoo ernstig scheen te zijn gemeend, en 7°, wederlegde de spreker het argument dat het amendement aan het slot niet had behooren op te nemen Staatsspoorwegen. De voorstellers wenschten die wegen niet en ze waren overtuigd dat, wanneer het terrein van mededinging werd geopend, Staatswegen geheel onnoodig zouden zijn. Mogten ze echter noodig wezen, dan wilden zij daarmede een begin maken, maar niet gelijk deze wet het doet, niet met een net, maar met lijn voor lijn, ook omdat anders voor eene reeks van jaren aan de particuliere industrie zou zijn benomen, hare krachten op het terrein der spoorwegen te beproeven.

De heer *Dirks* beantwoordde de door den heer van der Linden geopperde bedenkingen tegen zijne meening, dat het regt van initiatief en motien van orde de uitvoering dezer wet zou bevorderen. Hij voor zich meende, dat die bedenkingen niet juist waren, geloovende hij alsnog, dat hetgeen hij te dezen opzigte gezegd had, niet wederlegd was.

De heer *Heemskerk Az.*, beantwoordde den heer Thorbecke op dat punt van diens rede, dat de Belgische spoorwegen in de eerste 17 jaren met betrekking tot de ontvangsten beneden de uitgaven waren gebleven. Het was hem nu gebleken, dat die spreker de juiste bescheiden niet voor oogen had gehad; ware dit het geval geweest, dan zou deze, naar zijne overtuiging, tot andere uitkomsten in diens berekeningen gekomen zijn.

De heer *Thorbecke* zeide van zijne zijde het laatst gekomen compte rendu, waarop door den vorigen spreker gewezen was, te zullen nagaan. Voor het oogenblik moest spreker onder het oog brengen, dat de berekeningen, gelijk zij voorgedragen waren, hem nog niet overtuigden van het voordeel door Staatsspoorwegen boven andere in België aangebragt.

De heer *van Heukelom* trad van zijne zijde daarna in eenige beschouwingen betreffende het onderwerp door den heer Heemskerk Az. tegen den heer Thorbecke behandeld. Daarna gaf hij zijne gevoelens te kennen over de al of niet wenschelijkheid van den aanleg van Staatsspoorwegen. Een paar dagen geleden had hij zijne bevreemding aan den dag gelegd over de handelwijze der Regering die Staatsspoorwegen voorstond, en zich met concessionarissen tracht te verstaan omtrent de doorgraving van Holland op zijn smalst, omtrent welk onderwerp hij inlichtingen gevraagd maar niet bekomen had. Het grootste bezwaar had hij tegen dat art. van de wet, waarbij in het onzekere werd gelaten of de exploitatie van Staatswege zou plaats hebben al dan niet. Zoo lang hij niet verzekerd was dat dit niet zou plaats hebben, zou hij zich tegen den aanleg van Staatsspoorwegen verklaren.

Daar niemand meer het woord verlangde werden de beraadslagingen gesloten verklaard en het amendement van de heeren Thorbecke c. s. *verworpen* met 46 tegen 25 stemmen.

Voor stemden de heeren van Hoëvell, van der Poel, Idserda, van Bosse, Hugenholtz, van Twist, van der Linden, Dommer, Gevers, Wijbenga, van Goltstein, Kingma, Thorbecke, de Brauw, Dullert, Hengst, de Bieberstein, Wintgens, Betz, Heemskerk Bz., Olivier, Hoynck van Papendrecht, van Wintershoven, van Zuylen en Poortman.

Tegen stemden de heeren de Lom de Berg, Dirks, Storm van 's Gravesande, van Foreest, Mensonides, Taets van Amerongen, van Franck, Beens, van Lynden, Kien, Botz, Hoekwater, Westerhoff, van der Veen, Mackay, van Asch van Wijck, Hoffman, de Raadt, de Kempenaer, van Voorthuysen, Slicher van Domburg, van Nispen, van Eck, Meylink, Zijlker, Meeussen, Sloet, Luyben, Strens, Begram, van Diggelen, Elout, Wichers, de Poorter, Oomen, Poolman, Schimmelpenninck, Heemskerk Az., Reinders, Delprat, Lijcklama, Jespers, Nolthenius, van Heiden Reinestein en de Voorzitter.

De heer Anemaet was bij deze stemming afwezig.

Het artikel zelf in omvrage gebragt werd *aangenomen* met 48 tegen 23 stemmen. De stemming verschilt alleen hierin met die over het amendement, dat de heeren *Idserda*, *de Bieberstein* en *Wybenga*, thans zich mede vóór art. 1 verklaarden, terwijl de heer *van Heukelom* daartegen stemde.

De zitting is daarna gescheiden tot morgen ochtend ten 11 ure, wanneer de beraadslagingen over het ontwerp zullen worden voortgezet, te beginnen met art. 2 (*lijnen*). —

De heer Sloet tot Oldhuis heeft bij amendement voorgesteld, om in de lijnen, door den Staat aan te leggen, ook op te nemen den weg van Zwolle naar Kampen.

Door den heer van Heiden Reinestein is als amendement voorgesteld aan het slot van art. 3 te lezen:

„Zoodra de weg van Arnhem naar Harlingen tot „Meppel zal zijn voltooid, wordt met de voortzetting dier lijn naar Harlingen en met de lijn „over Assen naar Groningen gelijktijdig aangevangen."

Door de heeren Delprat en Elout van Soeterwoude is voorgesteld om alin. 8 van art. 2 te lezen:

„Van Utrecht langs Gorinchem naar 's Hertogenbosch en Boxtel."

Gedrukt en uitgegeven bij

G. en C. A. van Reyn,

te Rotterdam.